

Sveučilište u Zagrebu

PRAVNI FAKULTET
STUDIJSKI CENTAR SOCIJALNOG RADA
POSLIJEDIPLOMSKI SPECIJALISTIČKI STUDIJ SUPERVIZIJE
PSIHOSOCIJALNOG RADA

Mihael Kozina

RANJIVOST U SUPERVIZIJI

ZAVRŠNI SPECIJALISTIČKI RAD

Zagreb, 2025.

Sveučilište u Zagrebu

PRAVNI FAKULTET
STUDIJSKI CENTAR SOCIJALNOG RADA
POSLIJEDIPLOMSKI SPECIJALISTIČKI STUDIJ SUPERVIZIJE
PSIHOSOCIJALNOG RADA

Mihael Kozina

RANJIVOST U SUPERVIZIJI

ZAVRŠNI SPECIJALISTIČKI RAD

Mentorica: prof. emerita Marina Ajduković

Zagreb, 2025.

University of Zagreb

FACULTY OF LAW
SOCIAL WORK STUDY CENTRE

POST-GRADUTE EDUCATION IN SUPERVISION OF
PSYCHOSOCIAL WORK

Mihael Kozina

VULNERABILITY IN A SUPERVISION

FINAL SPECIALIST PAPER

Mentor: prof. emerita Marina Ajduković

Zagreb, 2025.

Sažetak

Cilj ovoga rada je unapređenje razumijevanja važnosti bivanja ranjivim u superviziji i pružanje relevantnih smjernica i preporuka za razvoj kompetencija supervizora za podržavanje ranjivosti tijekom supervizijskog procesa kako bi se ostvario pozitivni profesionalni i osobni razvoj kod stručnjaka u području psihosocijalnog rada. Istraživanje je provedeno kvalitativnim pristupom, metodom fokusnih grupa kao glavnog načina prikupljanja podataka. Prikupljeni podaci obrađeni su tematskom analizom. U istraživanju je sudjelovalo 17 supervizorica i supervizora s bogatim iskustvom, koji su svojim doprinosom omogućili postizanje istraživačkog cilja. Ključni nalazi ukazuju na to da sigurnost, povjerenje i autentičnost supervizora igraju presudnu ulogu u stvaranju prostora u kojem se ranjivost može izražavati. Primjena tih principa potiče introspekciju, razvija profesionalne kompetencije i osnažuje supervizijski odnos. Na temelju dobivenih rezultata predložene su preporuke za razvoj kompetencija supervizora.

Ključne riječi

ranjivost, supervizija, supervizijski odnos, sigurnost, empatija, autentičnost

Abstract

The aim of this study is to enhance understanding of the importance of embracing vulnerability in supervision and to provide relevant guidelines and recommendations for developing supervisors' competencies to support vulnerability throughout the supervision process. This approach aims to foster positive professional and personal development among professionals in the field of psychosocial work. The study employed a qualitative research approach, using focus groups as the primary method of data collection. The collected data were analyzed using thematic analysis. A total of 17 experienced supervisors participated in the study, contributing significantly to the achievement of the research objectives. The key findings indicate that safety, trust, and the supervisor's authenticity play a pivotal role in creating an environment where vulnerability can be expressed. The application of these principles promotes introspection, fosters the development of professional competencies, and strengthens the supervisory relationship. Based on the findings, recommendations for enhancing supervisors' competencies have been proposed.

Keywords: vulnerability, supervision, supervisory relationship, safety, empathy, authenticity

SADRŽAJ:

MOTIVACIJA ZA ODABIR TEME.....	7
1. UVOD.....	9
Ranjivost u superviziji.....	10
Brene Brown: Model ranjivosti.....	13
Primjena modela ranjivosti Brene Brown u superviziji	15
Kreativne tehnike kao podrška ranjivosti u superviziji	17
Etika i ranjivost u superviziji.....	19
2. CILJ ISTRAŽIVANJA.....	21
2.1. Cilj istraživanja.....	21
2.2. Istraživačka pitanja.....	21
3. SUDIONICI ISTRAŽIVANJA.....	21
3.1. Odabir sudionika i način njihova uključivanja u istraživanje	21
3.2. Opis uzorka sudionika	22
4. POSTUPAK ISTRAŽIVANJA.....	24
4.1. Tip nacrt istraživanja.....	24
4.2. Postupak istraživanja i prikupljanje podataka.....	24
4.3. Pitanja u fokusnim grupama.....	25
4.4. Obrada i analiza podataka	26
4.5. Etički aspekti istraživanja	28
5. REZULTATI I RASPRAVA.....	29
5.1 Razumijevanje koncepta ranjivosti i njegovog značaja u superviziji	29
5.2 Kako supervizori prepoznaju, opisuju i podržavaju ranjivost u superviziji?.....	33
5.3. Uloga supervizora u izgradnji i održavanju supervizijskog odnosa koji podržava pokazivanje ranjivosti	40
5.4 Ograničenja istraživanja	45
6. IMPLIKACIJE ZA SUPERVIZIJU.....	46
6.1 Preporuke supervizorima za stvaranje prostora za ranjivost u superviziji	46
6.2 Predloženi model korištenja ranjivosti u superviziji	48
7. ZAKLJUČAK.....	51
Literatura:	52
PRILOZI.....	52
PRILOG A: SUGLASNOST ETIČKOG POVJERENSTVA ZA PROVEDBU ISTRAŽIVANJA	55

PRILOG B: SUGLASNOST ZA SUDJELOVANJEM U ISTRAŽIVANJU	56
PRILOG C: DEMOGRAFSKI UPITNIK.....	57
PRILOG D: PITANJA KORIŠTENA PRILIKOM VOĐENJA FOKUSNIH GRUPA	59
PRILOG E: OBJAŠNJENJE KONCEPTA RANJIVOSTI I NJEGOVOG ZNAČAJA U SUPERVIZIJI	60
PRILOG F: KAKO SUPERVIZORI PREPOZNAJU, OPISUJU I PODRŽAVAJU RANJIVOST U SUPERVIZIJI?	72
PRILOG G: ULOGA SUPERVIZORA U IZGRADNJI I ODRŽAVANJU SUPERVIZIJSKOG ODNOSA KOJI PODRŽAVA POKAZIVANJE RANJIVOSTI.....	90

MOTIVACIJA ZA ODABIR TEME

Proces odabira teme za završni rad specijalističkog studija iz supervizije za mene je bio dugotrajan i zahtjevan. Želio sam pronaći temu koja će me istinski motivirati, onu koja će rezonirati s mojim profesionalnim i osobnim iskustvima. Kako bih olakšao proces, postavio sam sebi pitanje: „Što me potaknulo da se educiram za supervizora?“ O odgovoru sam dugo razmišljao. Sada mogu reći s uvjerenjem da je supervizija imala ključan utjecaj na moj profesionalni razvoj. Ne pretjerujem kada tvrdim da je sve za mene počelo upravo sa supervizijom.

Kao student, započeo sam volontirati u Društvu za psihološku pomoć. Supervizija koju smo tada imali oživjela je alate koje smo dobivali na fakultetu, a koji su do tada ostajali nejasni u svojoj primjeni. Iskustvo da smo kao mladi profesionalci bili viđeni, uvaženi kao kolege i ohrabrivani da učimo, mijenjalo me na više razina. Tada možda nisam bio svjestan dubine tih promjena, ali znao sam da želim nastaviti učiti i raditi s ljudima. Supervizija je postala moje sigurno mjesto za učenje i nepresušan izvor podrške za osobni i profesionalni rast.

S vremenskim odmakom, mogu jasnije sagledati kako je kreiran prostor u kojem supervizant i supervizor zajednički dijele uvide i koriste supervizijski odnos za daljnje učenje. Promišljajući dalje, postavljao sam si pitanje: „Što mi je bilo najvažnije u supervizijskom procesu?“ Odgovor koji mi se ponavljao bio je „odnos ravnopravnog dostojanstva“, koncept kojeg opisuje Juul (2017.). To je odnos u kojem smo pozvani na suradnju uz očuvanje vlastitog integriteta, prostor u kojem možemo reflektirati nad vlastitim neznanjem, greškama i nesigurnostima bez straha od osude ili posramljivanja.

Supervizija je sama po sebi ranjivo mjesto za supervizore i supervizante. Na superviziju dolazimo kako bismo podijelili teškoće, prepreke i situacije u kojima nismo bili uspješni. Idemo po podršku. Zato je od presudne važnosti kreirati atmosferu koja podržava suočavanje s vlastitim greškama i ograničenjima. Smatram da se odnos ravnopravnog dostojanstva može učiti, ali preduvjet za to je da supervizori budu osobe koje su integrirane i koje se ne boje biti na mjestu neznanja i neizvjesnosti.

Vođen željom da istražim i razumijem što nas čini ranjivima u superviziji, krenuo sam u istraživanje pojama ranjivosti u superviziji. Želio sam prepoznati i artikulirati vještine koje podržavaju ranjivost supervizanata, vjerujući da je to ključ za kreiranje odnosa u kojem

ranjivost postaje alat za učenje i razvoj. Nadam se da će rezultati ovog rada barem djelomično inspirirati zajednicu supervizora da reflektira nad vlastitim procesima i da se manje bojimo pokazati ranjivost kada je prepoznamo. U konačnici, ranjivost nije slabost, već prilika za autentičnost i profesionalni rast.

1. UVOD

Supervizija je kontinuirani proces refleksije, učenja i podrške, koji omogućava stručnjacima unapređenje njihovih vještina, prakse i dobrobiti klijenata¹. Ona osigurava prostor za analizu stručne prakse, preispitivanje odluka te evaluaciju intervencija, što doprinosi trajnom učenju i razvoju kompetencija s ciljem pružanja najkvalitetnije moguće podrške klijentima. Osim toga, supervizija nudi stručnjacima emocionalnu podršku, razumijevanje i osnaživanje u suočavanju s izazovima koji mogu nastati u radu s klijentima. Time se stručnjacima osigurava osjećaj podrške, očuvanje vlastitog zdravlja i sposobnost za pružanje kvalitetne skrbi. Supervizija ima ključnu ulogu u osiguravanju kvalitete usluga, jer omogućava provjeru i poboljšanje s stručnosti, usklađenost s etičkim smjernicama te primjenu najnovijih teorijskih spoznaja. To rezultira poboljšanim ishodima za klijente i osigurava njihovu dobrobit. Također, supervizija potiče stručnjake na redovitu refleksiju o vlastitom emocionalnom stanju, razini stresa i općoj dobrobiti, što doprinosi prevenciji sagorijevanja, smanjenju stresa i održavanju dobrog mentalnog zdravlja. Razvojno-integrativna supervizija najpotpunije obuhvaća sve navedene aspekte, s posebnim naglaskom na osvještavanje učinkovitijih načina suočavanja sa stresom, sagledavanje situacije klijenta i njegovih resursa, kao i vlastitih misli, osjećaja i resursa, te odnosa s klijentom iz različitih perspektiva (Ajduković i Cajvert, 2004.).

Iz svega prethodno opisanog jasno je da supervizijski proces služi kontinuiranom razvoju i supervizanta i supervizora. Prema Bastać (2007.), uvažavajući spoznaje iz neuroznanosti i interpersonalne neurobiologije, supervizija omogućuje promatranje supervizanta u njegovoj cjelokupnoj kompleksnosti, a ono što supervizor opaža u tom procesu, istovremeno izaziva rezonancu i promjene u njemu samom. Pozornost usmjerena na određene aspekte supervizantova ponašanja aktivira neuronske mreže u različitim dijelovima mozga, a neuronske veze koje se aktiviraju zajedno, jačaju i stvaraju nove sinapse. Ove sinapse predstavljaju osnovu za dugoročne promjene u neuralnim strukturama, čime se objašnjava mehanizam trajnih učinaka supervizije. Integracija različitih područja svijesti u procesu supervizije pomaže supervizantu da prepozna nove načine rada s klijentima, dok se u njegovom mozgu, putem zrcalnih neurona, formira model tog novog pristupa. Aktivacija zrcalnih neurona temelj je procesa poistovjećivanja, pri čemu se supervizant identificira sa supervizorom kroz promatranje njegovih aktivnosti. Ovi neurobiološki mehanizmi ukazuju na to da supervizija

¹ Pojam klijent koristimo iz pozicije i uloge psihoterapeuta. U istom značenju moguće je koristiti i pojam korisnik.

mijenja ne samo supervizanta nego i supervizora, čineći supervizijski susret kokreacijskim procesom (Čačinović Vogrinčić, 2009.). Takva interakcija zahtijeva autentičnost obje strane, kako bi procesi refleksije i učenja bili što uspješnije.

Leary (2018.) je u svojoj doktorskoj disertaciji istraživala ulogu samotkrivanja i neotkrivanja u kliničkoj superviziji, fokusirajući se na paradoks između učenja i ranjivosti. Kroz interpretativnu fenomenološku analizu, Leary je ispitivala kako osobna i profesionalna prošlost supervizanta te karakteristike supervizora oblikuju iskustva otkrivanja u superviziji. Rezultati pokazuju da je komunikacija ključna za izgradnju povjerenja i smanjenje anksioznosti, što omogućava produktivno učenje. Leary (2018.) ističe da je ključna transparentna i otvorena komunikacija između supervizora i supervizanta za izgradnju povjerenja u kliničkoj superviziji. Ova vrsta komunikacije omogućava stvaranje sigurnog okruženja u kojem se supervizant osjeća dovoljno slobodno za izražavanje svojih ranjivosti, strahova i nesigurnosti. Povjerenje i otvorenost smanjuju anksioznost i olakšavaju učenje, omogućujući supervizantu da se bolje nosi s izazovima u profesionalnom razvoju. Redovita povratna informacija i aktivno slušanje također su ključni elementi koji podržavaju ovaj proces.

Supervizija je najdjelotvornija kada supervizor i supervizant uspostave dijalog usmjeren na razumijevanje različitosti i međusobnih prijenosa osjećaja i dinamike (transfera) koji se javljaju tijekom susreta (Miehls, 2010.). Ovakav pristup podržava relacijski model supervizije, u kojem su obje strane spremne otvoreno raditi na konfliktima koji mogu nastati tijekom supervizije. Pritom se naglašava važnost iskrenog priznavanja pogrešaka, što supervizantu može poslužiti kao primjer kako konstruktivno raditi s klijentima. Istraživanja pokazuju da je kvalitetan odnos između supervizora i supervizanta ključan za uspjeh supervizijskog procesa. Empatija, briga i aktivno sudjelovanje supervizora često su presudni za učenje i razvoj supervizanta, čak i važniji od samog znanja i stručnosti supervizora (Kadushin, 1992.). Ovi nalazi dodatno potvrđuju važnost relacijskog modela supervizije, koji stavlja naglasak na kvalitetu odnosa i međusobno uvažavanje.

Ranjivost u superviziji

Žorga (2009.) opisuje superviziju kao intiman proces, ističući kako su odgovarajuća motivacija i osobni interes supervizanta ključni za njezinu djelotvornost. Posebno je važno da supervizor stvori siguran prostor za refleksiju nad vlastitim radom, gdje supervizant ne mora strahovati od moguće osude ili posramljivanja. Takav prostor, koji potiče supervizante da dožive i prihvate

svoju ranjivost, kako navodi Jordan (2003.), postaje mjesto osobnog i profesionalnog rasta i razvoja. Negiranje ranjivosti može dovesti do osjećaja srama kod supervizanata (Jordan, 2003.), dok njezino prihvaćanje u sigurnom i podržavajućem okruženju omogućuje istraživanje, povezivanje i unapređenje supervizijskog odnosa. U tom kontekstu, ranjivost doprinosi postizanju ciljeva učenja te istovremeno modelira osnovne vještine pomaganja i profesionalnog ponašanja (prema Rožić, 2016.). Stoga, pokazivanje ranjivosti postaje ključan element za uspostavljanje kvalitetnog i produktivnog supervizijskog odnosa, jer omogućuje dublju razmjenu iskustava i potiče daljnji razvoj supervizanta.

Hrvatski jezični portal definira preneseno značenje riječi "ranjivost" kao postojanje slabog mjesta, posebice u kontekstu znanja ili dokazivanja. Iako se ova definicija na prvi pogled može činiti neprimjenjivom u kontekstu supervizije, detaljnija analiza otkriva njezinu važnost. Naime, navedena definicija primarno se odnosi na kognitivnu domenu. Međutim, ljudska priroda nije isključivo kognitivna. Ona uključuje i emocionalne, senzorne te tjelesne doživljaje. Štoviše još od Davida Humea i njegove Rasprave o ljudskoj prirodi (1983.), do nešto suvremenijeg Antonia Damasia i njegove knjige Descartesova pogreška (2005.) provlači se ideja kako smo prije svega emocionalna bića koja imaju mogućnost racionalnog djelovanja.

Kada govorimo o ranjivosti, referiramo se na prelazak granica racionalnog znanja i ulazak u emocionalnu sferu. Ranjivost, dakle, predstavlja višedimenzionalni koncept koji nastaje iz interakcije okolišnih čimbenika i individualnih resursa. Ona se može definirati kao podložnost šteti ili emocionalnoj povredi, ali i kao otvorenost prema iskustvima koja mogu biti izazovna ili neugodna. Biti ranjiv znači biti izložen potencijalnoj opasnosti, ali i mogućnosti za rast. U kontekstu supervizije, razmatranje ranjivosti stručnjaka zahtijeva uzimanje u obzir šireg konteksta, odnosno ravnoteže između vanjskih okolnosti i osobnih resursa, te stalne dinamike između tih faktora (Papaux, 2016.). Carl Jung (1951.) uveo je pojam "ranjeni iscjelitelj" (eng. *wounded healer*), opisujući terapeuta koji koristi vlastitu ranjivost kao alat u procesu iscjeljivanja. Jung se oslanja na mit o Hironu, ranjenom kentauru iz grčke mitologije, koji je bio poznat po svojoj sposobnosti da liječi druge, unatoč tome što nije mogao izliječiti vlastitu ranu. Naglašava kako vlastite borbe i ranjivosti terapeuta omogućuju dublje razumijevanje i povezanost s njihovim pacijentima, čineći njihove rane izvorom mudrosti, a ne ograničenja. Ova ideja postala je središnji koncept u psihoterapiji, ističući važnost samosvijesti i osobnog iscjeljenja za one u pomažućim profesijama. Ovaj arhetip ne odnosi se samo na terapeute koji su osobno ranjeni, već na sve koji se otvaraju tijekom psihoterapijskog procesa (Wheeler, 2007). Alfred Adler dodatno naglašava da "dobar terapeut nije osoba koja je riješila sve svoje

probleme, već ona koja se aktivno nosi s njima i kontinuirano ih obrađuje" (prema Rožić, 2016.). Ovi uvidi upućuju na to da je ranjivost temeljna komponenta ne samo terapijske prakse, nego i supervizijskog procesa, gdje otvorenost prema vlastitim emocionalnim stanjima postaje ključna za postizanje autentičnosti i profesionalnog razvoja.

Ranjivost se u literaturi tumači na različite načine. Rahne i Rožić (2008.) interpretiraju ranjivost kao mekoću i iskrenost prema sebi i drugima, što je konceptualno blisko shvaćanju Dorianana i Cordove (2004.). Rahne i Rožić dodatno pojašnjavaju da ranjivost, tj. otvorenost prema vlastitim osjećajima i onima koji se pojavljuju u interpersonalnom prostoru, može otvoriti mogućnosti za novi, dublji kontakt sa sobom i s drugima. Međutim, ovakvo razumijevanje nosi i određene rizike, jer pojedinac koji pokazuje ranjivost izlaže se drugima bez sigurnosti da će biti prihvaćen, shvaćen i/ili podržan.

Unatoč sve češćem naglašavanju važnosti ranjivosti u terapijskom kontekstu, u literaturi o superviziji rijetko se spominje supervizor u stanju ranjivosti. Cajvert (2001.) ističe da upravo vlastita ranjivost i bol mogu biti snažan motivator za želju da pomazemo drugima. S druge strane, Slavin (1998.) promatra ranjivost kao "osjetljivost na oštećenja i povrede" te kao sklonost da osoba podlegne vanjskim utjecajima, poput uvjeravanja ili iskušenja. U kontekstu supervizije, Slavinova interpretacija ranjivosti odnosi se na otvorenost supervizora prema mogućnosti da bude emocionalno dirnut, promijenjen ili čak povrijeđen u nepredvidljivim situacijama. Wheeler (2007.) proširuje ovu perspektivu, ističući kako se terapeutove povrede često susreću i preklapaju s povredama klijenata, posebno to može biti vidljivo u relacijskom pristupu superviziji. Iako relacijski model promiče otvorenost i autentičnost, Slavinov klasični pristup odnosa između terapeuta i supervizora ostaje dominantan, gdje terapeut unosi svoje teške emocije u supervizijski proces, a supervizor te emocije procjenjuje kao „normalne“ s obzirom na kontekst klijentove terapije. Prema Cochranu i Newtonu (2011.), supervizija je prostor u kojem se odvija autentično učenje, a iskustveno učenje u superviziji dolazi do izražaja kroz refleksiju o proživljenim iskustvima. Oni naglašavaju da je odnos ključan, jer se učenje događa u dijalogu koji izgrađuje nove strukture i narative. Vygotsky (1962.) također je tvrdio da je socijalna interakcija od presudne važnosti u procesu učenja, što implicira da supervizija pruža kontekst u kojem praktičari zajedno istražuju i reinterpretiraju iskustva emocionalne ranjivosti (prema Papaux, 2012.). Ovakva promjena perspektive omogućava im da ranjivost sagledaju ne samo kao slabost, već i kao početnu točku kreativnosti i razvoja.

Brene Brown: Model ranjivosti

Brene Brown, američka znanstvenica i autorica, postala je globalno prepoznata po svom radu na temama ranjivosti, hrabrosti, autentičnosti i srama. U svojoj knjizi „Budite odvažni i činite velike stvari“ (2013.) i kroz brojne druge publikacije, Brown istražuje kako je ranjivost ključna za osobni rast, stvaranje dubokih odnosa i postizanje autentičnosti. Brown (2014.) definira ranjivost kao „nesigurnost, rizik i emocionalnu izloženost,“ te naglašava da je ranjivost izvor hrabrosti i osnova za stvaranje povezanosti s drugima.

Brown (2013.) vjeruje da je ranjivost povezana s istraživanjem i prihvaćanjem nesavršenosti. Radi se o spremnosti da prihvatite činjenicu da će vaš način rada naljutiti neke ljude. Također o spremnosti da preuzmete odgovornost za greške i prihvatite kritike.

Često navodi kako je ranjivost preduvjet za autentičnost i prisutnost (Brown, 2010.; 2014.). Ova ključna poruka, izrečena s dubokom empatijom i introspektivnom jasnoćom, nosi jednostavnu, ali izuzetno važnu istinu. Iako njezin značaj prožima mnoge aspekte života, paradoksalno je koliko se rijetko o njoj promišlja ili raspravlja. Ranjivost otvara vrata življenju s punim srcem te omogućuje stvaranje dubljeg smisla u svakodnevici. S druge strane, što ljudi djeluju suzdržanije i rigidnije, to više potiskuju svoje istinske osjećaje, a njihov proces donošenja odluka postaje zamućen pretjeranim razmišljanjem. Nasuprot tome, oni koji žive punim plućima, prepoznaju i prihvaćaju svoju ranjivost kao ključni element istinske slobode i ispunjenosti.

Brown (2014.) smatra kako je naše razumijevanje ranjivosti puno kontradikcija. Znamo da je to osobina koju trebamo njegovati ako želimo uspostaviti veze s drugima i razviti značajne odnose. Istovremeno, često se smatra simptomom osobne slabosti.

Prema Browninim (2014.) istraživanjima, postoje tri ključna elementa ranjivosti. To su: neizvjesnost, rizik i emocionalna izloženost. Njima se treba upravljati kako bi se iz ranjivosti izvukao maksimum. Naravno, važno je da izražavanje ranjivosti ima granice odnosno da smo samoregulirani. Nije mudro stati pred kolege držati predavanje ili voditi edukaciju pa im reći da zapravo ne znate što radite i da ste u panici. Iznošenje detalja o osobnim emocionalnim slomovima i problemima na društvenim mrežama također nije ono što Brown zagovara. Ranjivost nije isto što i „prekomjerno dijeljenje“ ili stalno izlaganje vlastitih osjećaja. Traženje suosjećanja i pažnje od drugih nije produktivan način pristupanja ranjivosti, jer to usmjerava fokus na osobu koja dijeli, a ne na one kojima se obraća. Prava svrha ranjivosti, prema Brown

(2014.), leži u iskrenosti prema sebi i vlastitim osjećajima. Kada smo autentični, otvaramo prostor za stvarnu povezanost i identifikaciju s drugima, jer upravo kroz tu iskrenost drugi ljudi prepoznaju dijelove vlastitih iskustava i emocija. Ranjivost, stoga, postaje most prema dubljim međuljudskim odnosima i razumijevanju. Kada ljudi razumiju odakle dolazi naš način razmišljanja i proces odlučivanja, možemo ih potaknut na introspekciju. To može stvoriti snažnu vezu između govornika i slušatelja, jer postajemo „jedan od njih“ umjesto netko „drugi“.

Važno je pažljivo upravljati vlastitom emocionalnom izloženošću. Potrebno je birati „prave“ ljude s kojima će se dijeliti ranjivost. To mogu biti mentor, bliski suradnik ili usko povezana grupa u kojoj je moguće govoriti otvoreno i bez zadržke. Brown (2014.) predlaže metaforu kako taj proces nalikuje postavljanju ograde oko vrta – omogućava da se unutar njega stvari razvijaju prirodno, dok istovremeno štiti od uljeza koji bi mogli narušiti ono što se pokušava njegovati. Postavljanjem jasnih granica za ranjivost, ona postaje konstruktivna i transformativna snaga, omogućujući rast i autentične odnose.

Sram je glavni razlog zašto ljudi ne žele biti ranjivi. Stvarno ne želimo osjećati da nas ljudi gledaju svisoka zbog naših pogrešaka, posebno ako bismo trebali biti odgovorni. U radu „Shame Resilience Theory: A Grounded Theory Study on Women and Shame“ Brown (2006.), razvija teoriju otpornosti na sram, koja istražuje kako pojedinci mogu razviti otpornost prema osjećaju srama. Brown definira sram kao intenzivan osjećaj ili uvjerenje da smo zbog svojih mana ili nedostataka nedostojni ljubavi, pripadnosti i povezanosti. Sram je emocionalno iskustvo koje nas često izolira i sprječava da se povežemo s drugima.

Brown (2006.) je kroz navedeni rad razvila teoriju otpornosti na sram i ponudila je korake koji nam mogu pomoći u razvoju otpornosti na sram:

1. Prepoznavanje srama - prvi korak prema otpornosti na sram je osvještavanje srama, tj. prepoznavanje trenutaka kada se on pojavljuje.
2. Razumijevanje i kritičko promišljanje o uzrocima srama - važno je analizirati izvore srama, uključujući društvene, kulturne i osobne norme koje stvaraju pritisak na pojedinca.
3. Dijeljenje iskustava srama s drugima - dijeljenjem svojih iskustava sramom s pouzdanim ljudima, pojedinci smanjuju moć srama nad sobom. Brown naglašava važnost empatije u procesu ozdravljenja, jer se sram smanjuje kad ga dijelimo s osobama koje nas prihvataju bez osuđivanja.

4. Njegovanje suosjećanja prema sebi - umjesto da sebe doživljavamo kroz prizmu srama, Brown zagovara suosjećanje prema vlastitim nesavršenostima, što nam omogućuje da se emocionalno oporavimo i rastemo.

Brownina teorija otpornosti na sram stavlja naglasak na emocionalnu povezanost, autentičnost i prihvaćanje sebe i drugih kao ključne elemente za uspješno nošenje sa sramom.

Primjena modela ranjivosti Brene Brown u superviziji

Brown (2014.) razumije da je zahtjevno tražiti od ljudi da dolaze na posao spremni na nesigurnost, no procesi učenja i inovacija po svojoj su prirodi neugodni. Za postizanje nečeg novog potrebno je izazivati postojeće ideje i poticati međusobno propitivanje unutar tima. To podrazumijeva razmjenu povratnih informacija, koja često izaziva određenu napetost. Konstruktivna povratna informacija trebala bi potaknuti na dublje razmišljanje i samorefleksiju, a ponekad uključuje i suočavanje s neuspjehom ili kritikama, što može značiti da se osoba osjeća „spuštenom za stepenicu niže.“ Kako bi se osigurala konstruktivna povratna informacija, korisna kako za primatelja tako i za pošiljatelja, ključno je unaprijed utvrditi je li primatelj želi čuti povratnu informaciju. Prije nego se iznese povratna informacija, može se postaviti uvodno pitanje: „Imam određeni pogled i neke uvide vezane uz tvoju situaciju, želiš li ih čuti?“ Ovaj pristup podržava osjećaj ravnopravnosti među sudionicima komunikacije, smanjujući mogućnost da se primatelj osjeća ugrožen ili prisiljen. Dodatno, pristankom primatelja na primanje povratne informacije naglašava se subjektivnost iznesenih opažanja – oni predstavljaju osobnu perspektivu, a ne univerzalnu istinu. Time se primatelju pruža sloboda da odluči hoće li informacije u potpunosti, djelomično, ili uopće ne prihvatiti, čime se povećava njegova autonomija u procesu obrade povratnih informacija i povećava vjerojatnost da se zadrži konstruktivnost u komunikacijskom procesu (Tannen, 1994.). Taj proces, iako ponekad nelagodan, ključan je za napredak i razvoj.

Oslanjanje na vlastitu ranjivost zahtijeva hrabrost da prihvatimo svoju nesavršenost, suosjećanje i ljubaznost prema sebi, kao i povezanost s vlastitom autentičnošću. To uključuje i spremnost da budemo viđeni takvima kakvi jesmo – nesavršeni, ne uvijek snažni, ugodni, ustrajni ili brzi, kako bismo možda željeli. Supervizija se može percipirati kao dodatni izvor stresa, jer, kao što je prethodno spomenuto, potrebno je djelovati bez potpune sigurnosti ili jamstva te biti spreman da nas se vidi u tom emotivnom stanju. Ipak, ona također predstavlja

priliku za pozitivan paralelni proces, kroz koji se konstruktivna energija može prenijeti dalje na druge ljude i šire kroz cijeli sustav (Cochrane i Newton, 2011.: 62).

Primjena modela ranjivosti Brene Brown u superviziji donosi inovativan pristup koji može značajno unaprijediti profesionalni razvoj supervizanata. Ovaj model naglašava važnost istraživanja ranjivosti kao izvora snage i autentičnosti, istovremeno osnažujući supervizante kroz empatiju, dijalog i hrabrost. Supervizori, vođeni ovim načelima, mogu stvoriti sigurno i podržavajuće okruženje u kojem supervizanti konstruktivno pristupaju izazovima, što poboljšava kvalitetu psihosocijalnog rada i profesionalnog razvoja.

Model potiče supervizante na dublje razumijevanje vlastitih emocija, strahova i izazova te unapređenje profesionalnih kompetencija i odnosa s klijentima. Njegova primjena u supervizijskom radu temelji se na nekoliko ključnih komponenti:

1. Ranjivost kao snaga – Brown naglašava da je ranjivost izvor snage, a ne slabost. U superviziji, to podrazumijeva poticanje supervizanata da prihvate svoje nesigurnosti i strahove, čime postaju autentičniji u radu s klijentima. Supervizija treba biti prostor u kojem supervizanti slobodno istražuju svoje ranjivosti bez straha od osude.
2. Sram – ključan koncept u modelu B. Brown, sram često koči otvoreno dijeljenje iskustava. Normalizacija srama kroz empatiju i dijeljenje iskustava u superviziji pomaže smanjiti osjećaj izolacije i neadekvatnosti kod supervizanata.
3. Empatija i kontakt – Brown naglašava empatiju kao ključnu u prevladavanju srama. U superviziji, empatija stvara sigurno okruženje u kojem supervizanti mogu otvoreno istražiti svoje emocije, uključujući sram, te kroz dijalog spoznati da njihova iskustva nisu jedinstvena.
4. Kultura odgovornosti i hrabrosti – Brown promiče kulturu hrabrosti i preuzimanja odgovornosti. U superviziji to znači poticanje supervizanata da preuzmu pripadajuću odgovornost i hrabro dijele iskustva, uključujući i greške. Time postaju autentičniji u radu, što vodi do boljih odnosa s klijentima.

5. Ravnoteža između ranjivosti i kompetencije – iako je ranjivost važna za osobni i profesionalni rast, supervizori moraju pomoći supervizantima da zadrže profesionalnu kompetenciju i granice, omogućujući izražavanje ranjivosti bez ugrožavanja kvalitete rada s klijentima.

Ovaj pristup može značajno unaprijediti profesionalni razvoj supervizanata, jačajući autentičnost, empatiju i odgovornost u njihovom radu.

Kreativne tehnike kao podrška ranjivosti u superviziji

Bradley i sur. (2018.) vide kreativni pristup kao ključni alat za stvaranje prostora u kojem supervizanti mogu biti ranjivi i otvoreni. Kreativnost se koristi kako bi se prevladale barijere i neugodnosti vezane uz emocionalnu izloženost, što omogućuje stvaranje sigurnog okruženja u kojem se ranjivost potiče kao pozitivan element profesionalnog rasta. Kreativni pristupi uključuju aktivnosti koje potiču refleksiju, zajedničko promišljanje i emocionalnu povezanost među sudionicima. Ovi alati mogu biti umjetničke metode, pisanje dnevnika, igre uloga ili grupne diskusije, koje omogućuju dublje razumijevanje sebe i drugih. Kreativnost u superviziji ne samo da pomaže u stvaranju sigurnijeg prostora za iskazivanje ranjivosti, već i omogućuje supervizorima i superviziranim da izađu iz tradicionalnih okvira interakcije, čime se olakšava dublji dijalog i osobni razvoj.

Mooli Lahad (2000.) u svojoj knjizi „Creative Supervision“ naglašava važnost uključivanja kreativnih tehnika kako bi se proširile mogućnosti istraživanja problema i poboljšala komunikacija u supervizijskim odnosima. Prema Pregradu (2004.), same tehnike nisu inherentno kreativne, već kreativnost proizlazi iz njihove primjene od strane kreativnih pojedinaca. Autorica stoga predlaže da se one nazivaju načelima i postupcima za osvješćivanje i poticanje ekspresije i kreativnosti, budući da uključuju niz postupaka koji, kroz otvoreni sadržaj i divergentne metode procesiranja informacija i mišljenja, te upotrebom prikladnih medija omogućuju osvješćivanje i izražavanje osobnih opažanja, osjeta, osjećaja, ideja i poimanja iz cjelokupnog osobnog iskustva, pri čemu se ističu postupci poput lateralnog mišljenja, imaginacije i fantazije. Lahadov kreativni pristup omogućava nam mnoge alate za stvaranje prostora za ranjivost u superviziji. Kreativne tehnike mogu biti vrlo korisne jer

pružaju alate i metode koji omogućuju superviziranim da se suoče s vlastitom nesigurnošću i emotivnom izloženošću na siguran i podržavajući način.

Evo nekoliko načina na koje se Lahadov pristup može primijeniti na ranjivost u superviziji:

1. Korištenje metafora za izražavanje ranjivosti - metafore, kao snažno sredstvo kreativnog izražavanja, omogućuju supervizantima da prenesu svoje osjećaje ranjivosti na simboličan način, bez potrebe da se direktno suoče s emotivnim opterećenjima. Ova distanca pomaže u stvaranju sigurnijeg prostora za istraživanje vlastitih ranjivosti.

2. Sedam razina iskustva - Lahadova (2013.) ideja o sedam razina iskustva omogućuje supervizantima da istraže svoju ranjivost kroz različite perspektive. Te se razine mogu opisati na sljedeći način:

Fizička razina: Odnosi se na tjelesne reakcije i fiziološke procese aktivirane stresom, pružajući direktan doživljaj kroz osjetilne dojmove.

Osjetilna razina: Uključuje primarni doživljaj svijeta putem osjetila – vida, sluha, dodira, okusa i mirisa – čime se omogućuje neposredna percepcija okoline.

Emocionalna razina: Povezana je s doživljajem i izražavanjem osjećaja, bilo da se radi o tugi, strahu, radosti ili bijesu, te omogućuje obradu afektivnih reakcija na stresne i traumatske događaje.

Kognitivna razina: Obuhvaća mentalne procese poput razmišljanja, interpretacije, analize i evaluacije doživljenih iskustava, stvarajući smislen odgovor na izazove.

Simbolička razina: Predstavlja transformaciju doživljenih iskustava u simbole, priče i metafore, što omogućuje kreativni izraz unutarnjih stanja i traženje alternativnih rješenja.

Socijalna razina: Očituje se kroz interakcije s drugim ljudima i utjecaj društvenog te kulturnog konteksta na način na koji pojedinac percipira i obrađuje svoja iskustva.

Duhovna razina: Obuhvaća transcendentalne i egzistencijalne aspekte, uključujući integraciju osobnih vrijednosti, smisla i duhovne povezanosti s nečim većim od sebe, čime se dodatno jača cjelokupna psihološka otpornost.

Ovaj holistički pristup pomaže pojedincima da bolje razumiju kompleksnost svojih osjećaja i da otkriju različite načine na koje se mogu nositi s ranjivošću.

3. Orijentacija na resurse - usmjerenost na unutarnje resurse pomaže supervizantima da prepoznaju snagu koja leži u njihovoj ranjivosti. Lahadov pristup podupire ideju da ranjivost nije slabost, već prilika za otkrivanje novih sposobnosti i resursa unutar sebe, čime se smanjuje strah od izloženosti.

4. Igra i humor - kroz igru i humor, supervizanti mogu smanjiti osjećaj nelagode i stresa povezan s ranjivošću. Igra može otvoriti prostor za lakše suočavanje s neugodnim emocijama, dok humor stvara atmosferu u kojoj je emocionalna izloženost prihvatljivija i manje zastrašujuća.

Sve ove tehnike pomažu supervizorima pa zatim i supervizantima da ranjivost vide kao konstruktivan element supervizijskog procesa, gdje je moguće otvoreno istražiti vlastite slabosti i strahove, a istovremeno razviti osobne snage i kapacitete za daljnji profesionalni rast. Na taj način, kreativni pristupi postaju most prema boljoj komunikaciji i povezivanju, što vodi do učinkovitije supervizije i profesionalnog razvoja.

Etika i ranjivost u superviziji

Etika igra ključnu ulogu u adresiranju ranjivosti u superviziji. Supervizori imaju etičku odgovornost osigurati da supervizija bude siguran i podržavajući proces, u kojem se ranjivost supervizanta poštuje i uvažava. U poglavlju „Ethical Dilemmas and Issues in Supervision“ Scaife (2019.) se ne fokusira izravno na ranjivost kao glavnu temu, ali ranjivost se implicitno pojavljuje u kontekstu etičkih dilema. Navodi kako ranjivost može biti povezana s povjerljivošću, posebno kada supervizori moraju balansirati između podrške supervizantu i zaštite dobrobiti klijenata. Također, supervizori i supervizanti mogu se suočiti s vlastitom ranjivošću kada prepoznaju granice svojih kompetencija, što zahtijeva etičku refleksiju i intervenciju. U članku „What shall we do with the wounded healer? The supervisor's dilemma“, Sue Wheeler (2007.) nudi nekoliko smjernica za supervizore u radu s terapeutima koji su sami „ranjeni iscjelitelji“.

Ključne smjernice uključuju:

1. Prepoznavanje ograničenja terapeuta - supervizori trebaju biti svjesni kada terapeutove osobne rane ili emocionalni problemi počinju utjecati na terapijski rad s klijentima. Važno je da supervizori pomognu terapeutima u prepoznavanju vlastitih ranjivosti i ograničenja.

2. Balansiranje podrške i odgovornosti - supervizori trebaju održavati ravnotežu između pružanja podrške terapeutu i održavanja profesionalnih standarda. To znači pomoći terapeutima u suočavanju s vlastitim emocionalnim izazovima, ali također osigurati da njihovi osobni problemi ne ometaju kvalitetu terapijskog rada.

3. Poticanje procesa refleksije - supervizori trebaju poticati terapeute da reflektiraju o vlastitim emocionalnim iskustvima i kako ta iskustva mogu utjecati na odnos s klijentima. Ova refleksija može pomoći terapeutima da osvijeste i razrade vlastite rane, umjesto da ih nesvjesno projiciraju na klijente.

4. Osiguravanje dodatne podrške - u nekim slučajevima, supervizori mogu preporučiti da terapeuti potraže vlastitu terapiju ili dodatnu podršku izvan supervizijskog procesa kako bi radili na svojim osobnim problemima.

5. Etika i granice - supervizori trebaju biti oprezni da terapeutovo osobno iskustvo ne narušava profesionalne granice i etičke standarde. Trebaju postavljati jasne granice između terapeutovih osobnih problema i njihovog profesionalnog rada.

6. Održavanje sigurnosti klijenta - najvažnija odgovornost supervizora je osigurati da klijent ostane siguran i da terapijski proces ne bude ugrožen terapeutovim osobnim teškoćama.

Ove smjernice usmjerene su na podršku terapeuta u njihovom osobnom i profesionalnom razvoju, uz zadržavanje visokih etičkih standarda i zaštitu dobrobiti klijenata. Ključno je napomenuti da, iako su ove smjernice prvotno razvijene iz perspektive supervizije terapeuta, one se lako mogu generalizirati i primijeniti u superviziji svih stručnjaka pomagačkih zanimanja – bilo da se radi o psiholozima, socijalnim radnicima, pedagozima ili drugim stručnjacima u području psihosocijalnog rada.

2. CILJ ISTRAŽIVANJA

2.1. Cilj istraživanja

Cilj ovoga rada je unapređenje razumijevanja važnosti bivanja ranjivim u superviziji i pružanje relevantnih smjernica i preporuka za razvoj kompetencija supervizora za podržavanje ranjivosti tijekom supervizijskog procesa kako bi se ostvario pozitivni profesionalni i osobni razvoj kod stručnjaka u području psihosocijalnog rada.

2.2. Istraživačka pitanja

Kako bismo postigli postavljeni cilj provedeno je kvalitativno istraživanje u kojem se pošlo od tri istraživačka pitanja:

1. Kako supervizori razumiju koncept ranjivosti i njegov značaj u superviziji?
2. Kako supervizori prepoznaju, opisuju i podržavaju ranjivost u superviziji?
3. Koja je uloga supervizora u izgradnji i održavanju supervizijskog odnosa koji podržava pokazivanje ranjivosti?

3. SUDIONICI ISTRAŽIVANJA

3.1. Odabir sudionika i način njihova uključivanja u istraživanje

Odabir sudionika² u ovom istraživanju temeljen je na namjernom uzorkovanju metodom snježne grude, s naglaskom na sudionike s iskustvom vođenja supervizijskih grupa unutar psihoterapijskog i psihosocijalnog rada. Uključivanje sudionika provedeno je prema kriterijima koji su osiguravali reprezentativnost u odnosu na raznolikost iskustava, spol, dob i profesionalnu pozadinu.

² U ovom se tekstu muški i ženski rod koriste naizmjenično te se podjednako odnose na sve rodne identitete.

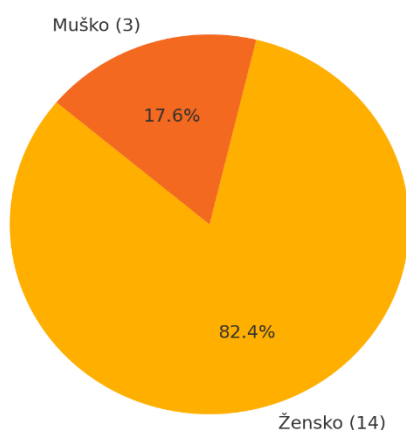
Ključni kriteriji uključivali su:

1. Iskustvo u superviziji: sudionici imaju minimalno pet godina iskustva rada kao supervizori
2. Edukacija: završena formalna edukacija ili treninzi iz područja supervizije (npr. gestalt supervizija, specijalistički studij supervizije u psihosocijalnom radu).
3. Profesionalna praksa: sudionici imaju iskustvo rada u različitim profesionalnim okruženjima, poput nevladinih organizacija, zdravstvenih ustanova, obrazovnih institucija i javnih službi od najmanje 10 godina.

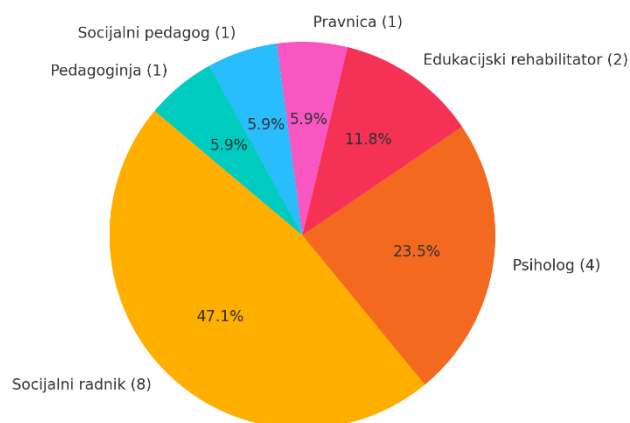
Sudionici su regrutirani metodom grude snijega. Voditelj istraživanja je prvo kontaktirao dvije kolegice s molbom za sudjelovanjem u istraživanju i zamolio preporuku od svake za potencijalnih dvoje sudionika istraživanja. Na taj način došli smo do 17 sudionika koji su sudjelovali u četiri fokusne grupe. Prije sudjelovanja, svaki je sudionik potpisao informirani pristanak kojim se potvrđuje razumijevanje svrhe istraživanja, dobrovoljnost sudjelovanja i anonimnost podataka.

3.2. Opis uzorka sudionika

Ukupno je sudjelovalo 17 sudionika u fokusnim grupama, 14 žena i 3 muškarca (Slika 1.) i različitih zanimanja (8 socijalnih radnica, 4 psihologinje, 2 edukacijske rehabilitatorice, pravnica, pedagoginja i socijalna pedagoginja, Slika 2.).

Slika 1. Distribucija sudionika po spolu

Slika 2. Distribucija sudionika po zanimanju

Svih 17 sudionica završile su edukaciju iz supervizije. Edukaciju iz gestalt supervizije organiziranu od strane Gestalt centra Homa Zagreb završile su četiri sudionice. Preostalih 13 sudionika završilo je Poslijediplomski specijalistički studiji iz supervizije na Studijskom centru socijalnog rada Pravnog fakulteta u Zagrebu. Od ukupno 17 sudionica, 10 ima završenu i edukaciju iz nekog psihoterapijskog pravca. Među tih 10, šest sudionika svakodnevno provodi psihoterapiju, dok tri sudionice prakticiraju psihoterapiju na tjednoj bazi, a jedna sudionica se ne bavi psihoterapijom.

Tablica 1. Prikaz radnog iskustva sudionika istraživanja

	Minimum	Maksimum	Prosjek
Dob	36	53	44,8
Stož u struci	11	28	19,12
Godine provođenja supervizije	2	20	6,06
Broj supervizijskih grupa koje su vodili	5	70	14,06

Tablica 1. prikazuje radno iskustvo sudionika istraživanja, pružajući uvid u njihovu dob, profesionalni staž, iskustvo u provođenju supervizije i broj supervizijskih grupa koje su vodili. Dob sudionika varira između 36 i 53 godine, s prosjekom od 44,8 godina, što ukazuje na njihovu zrelost i dugogodišnje profesionalno iskustvo. Njihov staž u struci kreće se od 11 do 28 godina, s prosječnim trajanjem od 19,12 godina, potvrđujući da je riječ o iskusnim stručnjacima. Iskustvo u vođenju supervizije obuhvaća raspon od 2 do 20 godina, uz prosjek od 6,06 godina, dok broj supervizijskih grupa koje su sudionici vodili varira od 5 do čak 70, s prosječnim brojem od 14,06.

4. POSTUPAK ISTRAŽIVANJA

4.1. Tip nacrtu istraživanja

S obzirom na cilj istraživanja i istraživačka pitanja, prirodu problema koji smo nastojali detaljnije opisati te mali, namjerno odabrani uzorak sudionika procijenjenih kao kompetentnih za doprinos dubljem razumijevanju istraživačke teme, odlučili smo primijeniti kvalitativni istraživački pristup. Metodološki okvir istraživanja temelji se na eksplorativnom i deskriptivnom nacrtu, što omogućuje detaljno istraživanje i opisivanje složenih pojava povezanih s postavljenim problemima.

4.2. Postupak istraživanja i prikupljanje podataka

Istraživanje je provedeno kvalitativnim pristupom, korištenjem metode fokusnih grupa kao glavnog načina prikupljanja podataka. Organizirane su četiri fokusne grupe. Prva fokusna grupa vođena je hibridno na način da su tri sudionice bile fizički prisutne, a jedna je bila online. Prestale tri fokusne grupe u potpunosti su vođene online putem Zoom platforme.

Fokusne grupe provedenu su tijekom studenog 2024 godine. Pitanja i sam proces je zahvatio nešto šire teme od onoga što je predstavljeno u ovome radu. Trajanje fokusnih grupa bilo je između 85 i 110 minuta, a prosječno vrijeme fokusne grupe bilo je 98 minuta čime je osigurano dovoljno vremena za detaljno istraživanje postavljenih tema.

Fokusne grupe su snimane pomoću Zoom platforme uz prethodno objašnjenje da se snimka koristi isključivo u svrhu izrade transkripta i daljnje analize podataka i dobivenu suglasnost sudionika fokusnih grupa za snimanje. Nakon završetka fokusnih grupa snimljeni audio zapis je transkribiran u tekstualni oblik uz dodatno jezično uređivanje pomoću aplikacije Sonix.

Svakom sudioniku istraživanja je dodijeljena oznaka kako bi se osigurala anonimnost i ujedno omogućilo jasno pripisivanje izjava odgovarajućem sudioniku. Oznaka se sastoji od tri znaka: slova „S“ kao sudionik, broja od 1- 17 te oznaka „T1“ i „T2“ ili „NT1“ ili „NT2“ koje su označavale fokusnu grupu. Sudionici su bili podijeljeni u četiri fokusne grupe. Dvije fokusne grupe činile su supervizorice koje su psihoterapeuti i supervizori (T1 i T2), a dvije grupe supervizori koji nisu psihoterapeuti (NT1 i NT2).

Voditelj fokusnih grupa, koji je ujedno bio i glavni istraživač, facilitirao je diskusiju koristeći unaprijed pripremljena pitanja (v. Prilog D). Ova pitanja bila su osmišljena tako da ciljano obuhvate ključne istraživačke probleme, potičući sudionike na iskazivanje vlastitih mišljenja, iskustava i refleksija. Uloga voditelja bila je stvoriti sigurnu i podržavajuću atmosferu kako bi se sudionici osjećali slobodno za otvoreno dijeljenje svojih perspektiva, istovremeno usmjeravajući razgovor prema istraživačkom cilju.

Prije sudjelovanja, svi sudionici su ispunili upitnik s demografskim podacima (v. Prilog C) i potpisali informirani pristanak (v. Prilog B), čime je osigurana etička utemeljenost istraživanja i poštivanje prava sudionika. Snimke razgovora privremeno su pohranjene na računalo voditelja istraživanja uz osiguranje povjerljivosti, a nakon što su transkribirane su trajno uništene. Transkripti su anonimizirani i pohranjeni u računalo voditelja istraživanja pod šifrom.

Ovakav pristup omogućio je dubinsko razumijevanje tema vezanih uz ranjivost u superviziji, pružajući bogat korpus podataka koji obuhvaća raznolike perspektive sudionika. Primijenjene metode i pažljivo strukturiran proces prikupljanja podataka korištene su u svrhu postizanja zadovoljavajuće pouzdanosti i validnosti rezultata.

4.3. Pitanja u fokusnim grupama

Korištena pitanja osmišljena su kako bi se istražili ključni aspekti ranjivosti u supervizijskom procesu, njezin značaj za odnose u superviziji te njezin utjecaj na profesionalni razvoj sudionika. Ova pitanja strukturirana su prema postavljenom cilju istraživanja i istraživačkim problemima, s ciljem razumijevanja složenosti koncepta ranjivosti i njezine praktične primjene u supervizijskom okruženju.

1. Opis koncepta ranjivosti i njegovog značaja u superviziji

Prva skupina pitanja fokusira se na definiranje i razumijevanje ranjivosti, kako iz perspektive supervizora, tako i u kontekstu supervizijskog odnosa. Sudionici su pozvani da izraze svoje osobno shvaćanje ranjivosti, reflektiraju o njezinu utjecaju na proces supervizije i istaknu trenutke kada se ranjivost pojavljuje. Pitanja poput „Što ranjivost znači za vas kao supervizora?“ i „Na koji način mislite da pokazivanje ranjivosti u superviziji može utjecati na proces supervizije?“ usmjerena su na otkrivanje subjektivnih percepcija i profesionalnih iskustava sudionika. Kroz pitanja se također nastoji istražiti kako se izbjegavanje ili negiranje

ranjivosti može odraziti na dinamiku odnosa unutar supervizije, čime se ispituju potencijalne barijere za otvorenu komunikaciju.

2. Prepoznavanje i opisivanje ranjivosti kod supervizora i supervizanata

Druga skupina pitanja fokusira se na praktične aspekte prepoznavanja i upravljanja ranjivošću, kako kod supervizora, tako i kod supervizanata. Sudionici su pozvani da podijele konkretne primjere iz svog profesionalnog iskustva, poput situacija u kojima su prepoznali vlastitu ranjivost ili uočili ranjivost kod supervizanata. Pitanja poput „Kako prepoznajete kada je vaš supervizant ranjiv?“ i „Koje vještine ili pristupi su vam posebno korisni u prepoznavanju ranjivosti kod supervizanata?“ usmjerena su na identifikaciju specifičnih tehnika i strategija koje podržavaju prepoznavanje ranjivosti. Ova pitanja također omogućuju dublje razumijevanje dinamike ranjivosti kroz dijalog i razmjenu iskustava između sudionika.

3. Uloga supervizora u izgradnji i održavanju supervizijskog odnosa koji podržava ranjivost

Treća skupina pitanja istražuje ulogu supervizora u stvaranju sigurnog i podržavajućeg prostora za izražavanje ranjivosti. Pitanja poput „Kako vidite svoju ulogu u stvaranju prostora za ranjivost u superviziji?“ i „Koje tehnike i vještine koristite kako biste izgradili odnos u kojem se obje strane, i vi i supervizant, osjećaju dovoljno sigurno za izražavanje svojih ranjivosti?“ istražuju supervizorovu proaktivnu ulogu u podržavanju ranjivosti. Naglasak je na razumijevanju kako izražavanje ranjivosti doprinosi profesionalnom razvoju supervizanata, čime se osigurava relevantnost pitanja u kontekstu postavljenih istraživačkih ciljeva.

Pitanja su odabrana kao okvir za analizu ključnih dimenzija ranjivosti u superviziji. Kroz njih smo željeli istražiti percepciju, profesionalna iskustva i strategije supervizora, istovremeno povezujući te uvide s teorijskim konceptima i praktičnom primjenom. Cjelovit popis pitanja nalazi se u prilogu (Prilog D).

4.4. Obrada i analiza podataka

Podaci prikupljeni tijekom istraživanja analizirani su korištenjem reflektivne tematske analize prema metodološkom pristupu Braun i Clarke (2006.; 2022.). Tematska analiza omogućuje sustavno istraživanje kvalitativnih podataka kroz identifikaciju, analizu i interpretaciju obrazaca unutar skupa podataka. Analitički proces bio je organiziran u nekoliko ključnih koraka kako bi se osigurala valjanost i pouzdanost rezultata.

Koraci tematske analize

Transkripcija podataka:

Prvi korak obrade podataka uključen je doslovnu transkripciju snimljenih razgovora iz fokusnih grupa. Transkripti su pažljivo pregledani kako bi se osigurala točnost, uz bilježenje refleksija istraživača tijekom transkripcije i procesa jezičnog korigiranja. Ovaj korak osigurao je detaljan i kontekstualno bogat korpus podataka.

Kodiranje:

U drugom koraku, transkripti su podvrgnuti otvorenom kodiranju. Razdijelili smo sadržajno transkripte prema istraživačkim problemima. Za svaki istraživački problem identificirali smo ključne dijelove teksta koji su označeni relevantnim kodovima, generiranim induktivno iz podataka. Kodovi su služili kao osnovne jedinice značenja koje reflektiraju specifične aspekte sudioničkih iskustava, poput izraza "sigurnost" ili "izloženost". Proces kodiranja radio je voditelj istraživanja.

Izrada pojmova:

Generirane kodove grupirali smo u šire pojmove koji su obuhvatili slična ili povezana značenja. Na primjer, kodovi poput "emocionalna podrška" i "povjerenje" objedinjeni su pod pojam "Sigurnost u supervizijskom procesu".

Grupiranje u kategorije:

Pojmove smo potom organizirali u kategorije kako bi se identificirali šire tematske cjeline. Ovaj korak omogućio je hijerarhijsku strukturu podataka koja povezuje različite pojmove u integrirane analitičke jedinice.

Identifikacija tema:

Na temelju kategorija, identificirali smo konačne teme koje predstavljaju centralne obrasce unutar podataka. Ove teme uključuju ključne dimenzije istraživačkih pitanja, poput "Sigurnost kao osnova za izražavanje ranjivosti" ili "Supervizor kao facilitator profesionalnog razvoja".

Ovaj sustavni pristup omogućio nam je detaljno istraživanje i interpretaciju složenih fenomena ranjivosti u supervizijskom procesu, pružajući bogat teorijski i praktični doprinos razumijevanju teme.

4.5. Etički aspekti istraživanja

Nacrt istraživanja predstavljen je Etičkom povjerenstvu Pravnog fakulteta u Zagrebu, koje je nakon pregleda izdalo suglasnost i odobrenje za njegovu provedbu (Prilog A). Provođenje istraživanja temeljilo se na strogim etičkim standardima kako bi se osigurala zaštita sudionika, povjerljivost podataka i integritet istraživačkog procesa. Ključni etički aspekti obuhvaćali su informirani pristanak, osiguranje povjerljivosti, pažljivo postupanje s osjetljivim temama te transparentnost u prikupljanju i analizi podataka.

Informirani pristanak

Svi sudionici istraživanja prethodno su detaljno informirani o svrsi, ciljevima i metodama istraživanja. Informacije su uključivale objašnjenje dobrovoljne prirode sudjelovanja, prava sudionika na povlačenje iz istraživanja u bilo kojem trenutku bez posljedica, te načine na koje će podaci biti korišteni. Svaki sudionik potpisao je pisani pristanak prije sudjelovanja (v. Prilog B), čime je potvrđena njihova slobodna volja za sudjelovanje u istraživanju.

Povjerljivost podataka

Povjerljivost podataka osigurana je anonimizacijom transkripata i pohranjivanjem podataka samo na računalu voditelja istraživanja pod šifrom. Identifikacijski podaci sudionika uklonjeni su iz transkripata kako bi se spriječila mogućnost identifikacije. Pristup podacima bio je ograničen isključivo na voditelja istraživanja i mentoricu, čime je dodatno zajamčena sigurnost podataka.

Pažljivo postupanje s osjetljivim temama

S obzirom na prirodu istraživačkih pitanja koja su uključivala raspravu o ranjivosti, voditelj fokusnih grupa osigurao je stvaranje sigurnog i podržavajućeg okruženja za sudionike. Posebna pažnja posvećena je upravljanju emocionalnim reakcijama i izbjegavanju nelagode tijekom diskusija. Sudionici su imali mogućnost preskočiti pitanja ili povući svoje odgovore ako su to smatrali potrebnim.

Transparentnost i etička odgovornost

Tijekom analize i prezentacije rezultata, istraživač se obvezao na transparentnost u korištenju podataka, naglašavajući autentičnost citata i izbjegavajući iskrivljavanje značenja sudioničkih

odgovora. Rezultati su prezentirani na način koji poštuje sudionike, njihov doprinos i osjetljivost tema koje su obrađene.

Briga za dobrobit sudionika

Posebna pažnja posvećena je dobrobiti sudionika tijekom i nakon sudjelovanja u istraživanju. Tijekom istraživanja, voditelj je redovito provjeravao kako se sudionici osjećaju i je li im sudjelovanje u istraživanju uzrokovalo emocionalne poteškoće. Po završetku svake fokusne grupe, sudionicima je pružena mogućnost dodatnog razgovora kako bi se razjasnile eventualne nejasnoće ili pružila podrška u vezi s obrađenim temama. Ova briga za sudionike naglasila je odgovornost istraživača za osiguravanje ugodnog i podržavajućeg istraživačkog okruženja.

5. REZULTATI I RASPRAVA

Detaljni rezultati tematske analize predstavljeni su u prilogima rada (Prilog E, F i G) što omogućuje jasno i pregledno povezivanje sirovih podataka s interpretacijama i teorijskim zaključcima. Kako bismo olakšali praćenje nalaza u dijelu u kojem se opisuju rezultati prikazane su tablice koje uključuju samo pojmove, kategorije i teme. Svrha prikaza u ovom formatu jest osigurati transparentnost analitičkog procesa, sukladno preporukama Braun i Clarke (2022.), koji ističu važnost strukturiranog i teorijski utemeljenog izvještavanja u tematskoj analizi. Tablični prikaz rezultata omogućuju uvid u epistemološke temelje istraživanja i analitičke odluke koje su dovele do konačnih tema. Uz prikaz tablica, interpretacije rezultata utemeljene su na citatima iz transkripata fokusnih grupa, čime smo se trudili osigurati direktan uvid u autentičnost podataka i njihovu povezanost s identificiranim temama. Ovaj holistički pristup osigurava čvrstu povezanost između teorijskih uvida i praktičnih implikacija istraživanja.

5.1 Razumijevanje koncepta ranjivosti i njegovog značaja u superviziji

Koncept ranjivosti u superviziji predstavlja složeni fenomen koji obuhvaća emocionalnu izloženost, neizvjesnost i spremnost na dijeljenje osobnih i profesionalnih izazova unutar sigurnog okvira supervizijskog procesa. Analizirani podaci ukazuju na raznolikost doživljaja

ranjivosti i njenog značaja u superviziji, što je u potpunosti u skladu s teorijskim okvirom koji ranjivost definira kao neizbježan element ljudskog iskustva, nužan za rast i razvoj (Brown, 2014.).

Analiza podataka (v. Prilog E) koja se fokusira na prvo istraživačko pitanje vezano uz razumijevanje koncepta ranjivosti i njegovog značaja u superviziji, iznjedrila je dvije ključne teme koje reflektiraju temeljne aspekte ranjivosti u supervizijskom procesu (Tablica 5.1).

Sigurnost i emocionalna izloženost ključni su elementi ranjivosti u superviziji. Stvaranje sigurnog okruženja u kojem supervizanti mogu slobodno dijeliti osjećaje, strahove i nesigurnosti prepoznato je kao temeljni preduvjet za izražavanje ranjivosti. Povjerenje koje se gradi između supervizora i supervizanata, kao i unutar same grupe, omogućuje otvaranje težih tema i suočavanje s teškoćama

Tablica 5.1 Razumijevanje koncepta ranjivosti i njegovog značaja u superviziji

POJMOVI	KATEGORIJE	TEME
Dijeljenje teškoća i problema	Sigurnost i povjerenje kao temelj supervizijskog procesa	SIGURNOST I EMOCIONALNA IZLOŽENOST KAO TEMELJ RANJIVOSTI U SUPERVIZIJI
Sigurnost i povjerenje		
Emocionalna izloženost	Emocionalna izloženost i profesionalna kompetentnost	
.Pritisak na kompetenciju i očekivanja		
Odnosne i osobne kvalitete	Kontekstualni i odnosi aspekti ranjivosti u superviziji	RANJIVOST KAO ALAT ZA RAST U KONTEKSTU ODNOSA I RAZVOJA
Kulturalne i rodne razlike		
Osjetljivost na teme i emocije	Ranjivost kao izvor rasta i razvoja	
Ranjivost kao mjesto rasta		

Izjave koje potvrđuju gornji navod:

„Treba doći do nekog stadija povjerenja da supervizant dođe do toga da pokaže da je ranjiv ako osjeti da ima povjerenje u grupi i u supervizoru.“ (S12_NT2).

„... Meni je kada razmišljamo o ranjivosti, prva asocijacija, ustvari sigurnost, neka sigurna zona u kojoj, evo iz osobnog iskustva u uloji supervizanta sam se osjećao toliko sigurno da sam mogao slobodno otvoriti karte prepustiti se grupi. Tako da mene to asocira na nekakvu sigurnost. Eto, to je meni asocijacija. Na neku sigurnu zonu.“ (S9_NT1)

„... Kad smo, kad smo se već svi bondali ili kad se razvija taj osjećaj sigurnosti međusobnog povjerenja, onda se češće otvaraju te neke teže teme. ... Tako da bi nekako zaključila da je neki preduvjet taj osjećaj međusobnog povjerenja i sigurnosti unutar grupe da bi se pokazala ranjivost i otvorila te teme.“ (S10_NT2)

Takve izjave jasno ukazuju na potrebu za sigurnim prostorom kao temeljem za izražavanje ranjivosti. Povjerenje se ovdje gradi kroz konzistentnost, transparentnu komunikaciju i emocionalnu podršku, što potvrđuju teoretski okviri poput onih Brene Brown (2015).

Supervizori imaju ključnu ulogu u osiguravanju ovog prostora. Njihova autentičnost i podrška modeliraju atmosferu u kojoj se ranjivost ne doživljava kao slabost, već kao prilika za učenje i razvoj. Izjave sudionica fokusne grupe dodatno potvrđuje važnost ovoga:

„Supervizor stvara povjerenje i sigurnost u grupi kao prostor gdje se može govoriti o ranjivosti i snazi.“ (S11_NT2)

„... Hoću stvoriti neko sigurno okruženje da bih ja mogla podijeliti svoju ranjivost i potaknuti njih da dijele svoju ranjivost, ...“ (S16_T2)

Ranjivost kao alat za rast u kontekstu odnosa i razvoja

Ranjivost nije samo emocionalno stanje već i moćan alat za profesionalni razvoj. Sudionici su je definirali kao prostor za introspekciju i refleksiju, kroz koji se otvaraju nove mogućnosti učenja i rasta.

„Ranjivost vidim kao mjesto potencijala gdje se može razviti nova perspektiva, otkriti nepoznato i unaprijediti postojeći procesi rada.“ (S3_T1)

„... Ranjivost kao mjesto osvještavanja... pomaganje supervizantu da bi osvijestili neka svoja ranjiva mjesta koja utječe na terapijski proces... zapravo i mjesto neke posebne povezanosti, zapravo potencijala za kontakt i dijeljenje s drugima. Ta neka mekoća i nježnost i povezanost u tome da znam da ne znam i da sam zbunjen i da sam kompetentan i nisam izgubljen ili neko mjesto koje je može biti u svima nama u svim ulogama.“ (S4_T1)

„... ja bih rekla bazično otvorenost i s jedne i s druge strane. ... spremnost za dijeljenje, što je na nekoj razini i odluke da ono ok idem zagazit ću što mora supervizant donijeti...“ (S2_T1)

Ovaj proces nije uvijek jednostavan jer zahtijeva suočavanje s unutarnjim strahovima i neizvjesnostima. Ipak, upravo je ova spremnost na istraživanje vlastitih granica ono što superviziju čini transformativnim procesom.

„Potencijal za učenje je najveći kada smo spremni priznati neznanje i otvoriti se prema nečem novom.“ (S2_T1)

“... da ljudi dolaze i zapravo pričaju o svojim problemima i mukama i nešto što im ne ide dobro i da je to bazično koncept kako bi rekla na tim mjestima učimo , a to je zapravo i teško i ranjivo i zna biti izazovno...” (S1_T1)

Ovakva perspektiva podržava teorijske uvide Ajduković i Cajvert (2004.) o superviziji kao razvojnem procesu.

Ranjivost također jača odnose unutar grupe i promiče autentičnu komunikaciju što ilustrira izjava „*Ranjivost je jedini način na koji se možemo povezati.*“ (S1_T1). Ovi trenuci dijeljenja mjesta neznanja i teškoća produbljuju međuljudske odnose i stvaraju temelje za zajednički rast.

Ranjivost kao izazov i prilika za supervizore

Supervizori, kako bi uspješno podržavali ranjivost supervizanata, moraju biti spremni suočiti se sa svojim vlastitim nesigurnostima.

„Sigurnost, povjerenje i dijalog omogućuju spremnost na dijeljenje vlastite ranjivosti kao supervizora.“ (S4_T1).

„Meni ti je prva asocijacija kad pročitaš ranjivost je neka ogoljenost, puno boja, kao da znaš ono kao, da te netko otvorio. I sad u tebi svašta tu nešto ima i to sad drugi vide. da te svi sad vide i da je to neko iščekivanje, da mogu na različite načine reagirati i da ti onda može biti teško možda kad te vide, kao neki rizik da netko može nešto s tom tvom nutrinom činiti.“ (S5_NT1)

Ovaj pristup modelira kako se nositi s greškama i nesigurnostima, dajući supervizantima dozvolu za isto. Prema Leary (2018), supervizori koji otvoreno izražavaju ranjivost potiču supervizanate na dublju introspekciju i istraživanje vlastitih profesionalnih granica. Takav pristup ne samo da osnažuje pojedince, već i jača supervizijski odnos.

Ranjivost u superviziji nije slabost, već ključni element koji omogućuje introspekciju, rast i jačanje profesionalnih odnosa. Rezultati ovog istraživanja potvrđuju potrebu za stvaranjem sigurnih prostora, u kojima se ranjivost prepoznaje i koristi kao alat za razvoj. Kroz autentičnost, empatiju i podršku supervizora, ranjivost postaje most prema dubljem razumijevanju sebe i drugih, čineći superviziju procesom kontinuiranog razvoja i osnaživanja.

5.2 Kako supervizori prepoznaju, opisuju i podržavaju ranjivost u superviziji?

Analiza podataka (v. Prilog F), koja se odnosi na drugi istraživačko pitanje– kako supervizori prepoznaju, opisuju i podržavaju ranjivost u superviziji – donosi uvid u kompleksnost ove teme i još jednom naglašava važnost uloge supervizora u poticanju autentičnog izražavanja ranjivosti. Iz ovih podataka ponovno se prepoznaje ranjivost kao višeslojni koncept koji se manifestira kroz emocionalnu izloženost, suočavanje s vlastitim neznanjem i otvorenost za dijeljenje teških emocija, što zajedno tvori osnovu za osobni i profesionalni rast sudionika supervizijskog procesa.

Tablica 5.2 Kako supervizori prepoznaju, opisuju i podržavaju ranjivost u superviziji?

POJMOVI	KATEGORIJE	TEME
Osjećaji ranjivosti	Znakovi ranjivosti kod supervizora i supervizanata	MANIFESTACIJE I KONTEKSTUALNI IZRAZI RANJIVOSTI
Neverbalni i fiziološki znakovi ranjivosti		
Ponašanja koja upućuju na ranjivost	Kontekstualni izazovi i situacijski okviri	
Ranjive situacije u superviziji		
Različitost i kontekstualni utjecaji koji otežavaju pokazivanje ranjivosti	Podrška i prepreke u pokazivanju ranjivosti	PODRŠKA I VJEŠTINE U PREPOZNAVANJU I UPRAVLJANJU RANJIVOŠĆU
Odnosi i grupna dinamika koja je ranjiva za supervizora		
Iskustva i vještine koje podržavaju pokazivanje ranjivosti	Supervizijske vještine u prepoznavanju ranjivosti	
Supervizorske vještine koje pomažu u primjećivanju ranjivosti kod supervizanata		

Sudionici fokusnih grupa prepoznali su ranjivost kao bitan dio supervizije, istaknuvši je kao „svjesnost o vlastitim granicama“ i „mjesto gdje se otvaraju nove mogućnosti“. Na primjer „*Mislim da je ranjivost važna jer nas podsjeća da nismo svemogući i da se svi nalazimo u procesu učenja.*“ (S3_T1). Ova izjava jasno odražava temeljni princip supervizije kao prostora za refleksiju i rast (Ajduković i Cajvert, 2004.).

Supervizori, prema doživljaju sudionika ovog istraživanja, prepoznaju ranjivost kroz različite znakove, poput izraženih emocija, nesigurnosti ili izbjegavanja teških tema. Na to ukazuju izjave:

„Ponekad je ranjivost vidljiva kroz neverbalne znakove, poput nervoze ili suzdržavanja suza, što nas kao supervizore potakne da ponudimo podršku i stvorimo prostor za otvaranje.“ (S4_T1).

„... pojavljuje se neka intenzivna emocija i intenzivna proživljavanja, a onda se to vidi iz svih tih neverbalnih, ako nije, nekad baš jasno verbalizirano. Sva teška mjesta.“ (S3_T1)

“... Može biti i teret koji može ne znam, može proizvesti i ta anksioznost jer ti ne znaš nekad unaprijed jel koje će, što će se otvoriti, pogotovo u grupnoj nekoj i da postoji ta nesigurnost i anksioznost koja je povezana s odgovornošću te uloge... “ (S4_T1)

Sram se ističe kao emocija koja snažno utječe na supervizijski proces, oblikujući način na koji supervizori i supervizanti pristupaju vlastitim slabostima, pogreškama i nesigurnostima. Prema Brene Brown (2006), sram ima destruktivan učinak kada ostaje neprepoznat i nepodijeljen, jer nas poništava i zaustavlja, sprječavajući otvorenu komunikaciju i emocionalnu povezanost. Sram se spominje u više izjava sudionika istraživanja:

„...I puno tog srama oko toga da uopće kažem da se pokažem pred grupom ...“ (S3_T1)

„... A imala sam i stav i reakciju na tu reakciju. No, kad se zakomplicirala i sva ta neka grupna dinamika i više nisam znala što bi bila moja projekcija, a što moj sram, odgovornost. To mi je muka, takva situacija.“ (S3_T1)

„... ili da baš otvoreno izražavaju ranjivost u smislu da kažu ne znam, sram me je. Osjećam se neadekvatna ili baš obrnuto, a to je da jako intelektualiziraju, jako se brane i jako su u otporu od primanja bilo čega od supervizora.“ (S3_T1)

U kontekstu supervizije, osjećaji nesigurnosti i srama često proizlaze iz straha od procjene i osjećaja neadekvatnosti, kako kod supervizora, tako i kod supervizanata. Navedeno potvrđuju i izjave:

„...mislim utječe i na to koliko će osoba čuti i koliko će se ona zapravo osjetiti da li je procjenjivana ili ovo osuđivana za ono što je napravila... “ (S2_T1)

„... prve riječi koje mi dolaze nesigurnost i izloženost ono drugačijost i kao zapravo griješim ... neke situacije s kojima se ne osjećam sigurno... koliko sam pogriješila ili koliko nisam vidjela to neko primanje neke povratne informacije koje vrlo često nosi taj strah od procjene.“ S2_T1

„...Evo, meni je prva asocijacija bila i izloženost. Mislim, zapravo i taj dio kako nas supervizanti vide, promatraju, procjenjuju. „ S6_NT1

Međutim, teorija otpornosti na sram od B. Brown ističe važnost prepoznavanja i razgradnje ove emocije kroz autentičnost, prihvatanje sebe i stvaranje sigurnih odnosa u kojima sram može biti podijeljen i transformiran u priliku za rast. Kroz prepoznavanje i suočavanje sa sramom, supervizijski proces postaje više od profesionalnog razvoja – on postaje prostor emocionalnog iscjeljenja i međusobnog razumijevanja. Ovaj pristup, temeljen na teoriji otpornosti na sram Brene Brown (2006.), doprinosi stvaranju autentičnih i transformativnih supervizijskih odnosa, u kojima sram gubi svoju destruktivnu moć, a ranjivost postaje ključni pokretač osobnog i profesionalnog rasta.

Ova sposobnost prepoznavanja ranjivosti od strane supervizora oslanja se na njihovu empatiju i vještine aktivnog slušanja, što potvrđuje Kadushinov model supervizijskog odnosa temeljenog na povjerenju (Kadushin, 1992.).

Situacije u kojima je ranjivost supervizanta postala vidljiva kroz neverbalne znakove ogleda se kroz opise:

„Nekad kaže, počne se meškoljiti, promijeni ton glasa, krene se stiskati u nekakvu zatvorenu poziciju ili, ili se ovako nekako namješta i krene se baš onako meškoljiti...“ (S17_T2).

„Nekad to bude na licu vidljivo se zacrveni ili problijedi ili zastane, teško proguta knedlu ili mu se skupi ovaj kao da će zaplakati pa se suzdržava bude i plaća naravno. Vrlo često je, kako kažu: ovo mi je sad baš nekako teško za izgovoriti.“ (S17_T2)

„Meni su nekako uvijek znakovit neki prekidi bilo zaustavljen dah ili ovo kad krenu suze, onda naglo prekinu jer kao mislila sam da neću, pa kao rekla sam neću plakati ovaj put. Ili da ne kažem da razne distrakcije koje rade, ali ovo zaustaviti suze pa se prebaciti samo udahnuti, krenuti odmah pričati o... Nastaviti... Su mi ovako, neki i često zapravo, ono izbjegavanje kad ono postavim pitanje od toga ovo ne razumijem. Ali ovo nešto pitam, ali onda preskoče pitanje krenu nešto pričat dalje i budu ti neki znakovi...“ S2_T1

Ove izjave ilustriraju kako neverbalni znakovi, poput promjena u držanju tijela ili tona glasa, crvenilu u licu mogu jasno signalizirati trenutke ranjivosti. Ovo dodatno potvrđuje važnost supervizorove osjetljivosti i opažanja u prepoznavanju tih suptilnih, ali važnih signala, koji mogu zahtijevati odgovarajuću podršku i reakciju.

Dijeljenje vlastite ranjivosti

Opisujući ranjivost, supervizori je često povezuju s vlastitim iskustvima dijeljenja ranjivosti i refleksijama, što dodatno jača njihovu autentičnost. Tako npr. jedna sudionica navodi: „*Kada podijelim svoju pogrešku, supervizanti se često osjete osnaženima jer vide da ni mi nismo savršeni. To stvara atmosferu prihvaćanja i podrške.*“ (S5_NT1). Ovakav pristup ne samo da olakšava dijeljenje ranjivosti, već modelira zdrav odnos prema greškama kao dijelu profesionalnog razvoja. Važno je biti svjestan sebe i povezivati vlastita iskustva s procesom supervizije: „*Meni se desilo da su me neke priče znale ganuti da bi mi se zasuzile oči i da bi u ono instinktivno to išla kao skrivati, ali zapravo mi je iskustvo pokazalo da puno bolje naprosto ne skrivati ono što se dogodilo. To ovisi o situaciji. Neki su teme stvarno tako teške da je, pogotovo ako me pikne u neki dio moje priče, teško ostati potpuno neutralan.*“ (S10_NT2). Ovdje supervizor, sudionik ovog istraživanja, opisuje kako otvoreno dijeljenje vlastitog iskustva olakšava izražavanje ranjivosti kod supervizanata i gradi povjerenje unutar grupe.

Teoretski okviri poput onog kojeg nudi Leary (2018.) dodatno objašnjavaju kako transparentna komunikacija i redovita povratna informacija između supervizora i supervizanta podržavaju izražavanje ranjivosti. Leary ističe da su supervizori koji iskreno govore o vlastitim iskustvima i greškama često bolje prihvaćeni od strane supervizanata, što potvrđuje važnost autentičnosti u supervizijskom procesu.

Nalaz koji ukazuje na ranjivost supervizora u kontekstu konfrontacije i međusobnog neslaganja predstavlja važnu dimenziju supervizijskog procesa. Na temelju izjava sudionika, jasno je da trenuci konfrontacije izazivaju osjećaj nesigurnosti i krhkosti, ne samo zbog potencijalnog narušavanja odnosa već i zbog potrebe da se očuva povjerenje i potakne konstruktivan dijalog. Konfrontacija u superviziji, kao i u terapijskom kontekstu, može biti ključno "mjesto ranjivosti", gdje postoji rizik od narušavanja dotad stabilnog odnosa. Ovo mjesto može istovremeno biti i prilika za rast, pod uvjetom da se njime pravilno upravlja.

Supervizori su svjesni važnosti načina na koji pristupaju ovim osjetljivim trenucima. Jedan od sudionika navodi: „... *jako pazim na posturu tijela da sam mekana da se nagnem da onako nekako baš mekanije govorim...*“ (S2_T1). Ova izjava ističe važnost neverbalne komunikacije i njezinog utjecaja na doživljaj kritike, pri čemu je cilj ublažiti potencijalnu negativnu reakciju supervizanta. Naglasak na "mekanom" pristupu pokazuje nastojanje supervizora da izbjegnu doživljaj kritike kao osuđivanja te da potaknu konstruktivan proces učenja.

Konfrontacija je, međutim, povezana i s rizikom narušavanja povjerenja i odnosa. Jedan sudionik opisuje ovu ranjivost riječima: „*Meni je ranjivo u smislu da je krhko jer nekako način na koji ću reći... utječe i na to koliko će osoba čuti i koliko će se ona zapravo osjetiti da li je procjenjivana ili ovo osuđivana...*“ (S2_T1). Ova izjava naglašava koliko je važno pažljivo birati riječi i pristup kako bi se izbjegao osjećaj osude, što može rezultirati prekidom odnosa ili smanjenjem otvorenosti supervizanta.

Posebnu teškoću predstavljaju situacije kada neslaganje proizlazi iz različitih vrijednosnih sustava, terapijskih škola ili pristupa. Kako navodi jedna sudionica: „*...mjesto razlika koje jednim dijelom ide iz različitog nekog vrijednosnog sustava...*“ (S2_T1). Ovo ukazuje na potrebu za boljim alatima i pristupima koji omogućuju nošenje s različitostima i koji osnažuju supervizore u promatranju situacije iz što više različitih perspektiva.

Osim toga, sukobi među članovima grupe također su identificirani kao ranjivo područje. Jedan od sudionika ističe: „*... neki sukobi među članovima ili neke te konfrontacije znaju mi biti teške...*“ (S5_NT1). Upravljanje takvim situacijama zahtijeva od supervizora ne samo emocionalnu otpornost već i sposobnost donošenja odlučnih i podržavajućih intervencija koje omogućuju rješavanje sukoba i održavanje profesionalne atmosfere.

Nalazi pokazuju da supervizori teže skladu i izbjegavanju sukoba, često zbog nekapacitiranosti za nošenje s razlikama. Važnost je osnaživati supervizore u preuzimanju odgovornosti za vodstvo u ovim situacijama s ciljem stvaranja okruženja u kojem različitost postaje izvor obogaćanja, a ne prepreka.

Važnost sigurnog okruženja

Stvaranje sigurnog okruženja ključno je za omogućavanje izražavanja ranjivosti i promicanje učenja unutar supervizijskog procesa. Ovaj zadatak pripada primarno supervizoru, čija je uloga osigurati atmosferu u kojoj će se supervizanti osjećati dovoljno zaštićeno da otvore teže teme i dijele vlastite nesigurnosti. Jedan sudionik ističe:

„*Kad smo se već svi povezali ili kad se razvije taj osjećaj sigurnosti i međusobnog povjerenja, onda se češće otvaraju te neke teže teme. Tako da bih zaključio da je preduvjet taj osjećaj međusobnog povjerenja i sigurnosti unutar grupe kako bi se pokazala ranjivost i otvorile te teme.*“ (S10_NT2).

Ova izjava naglašava važnost povjerenja i sigurnosti kao temelja za otvaranje osjetljivih tema, dok istovremeno ilustrira supervizorovu odgovornost u kreiranju takvog okruženja.

Podrška ranjivosti zahtijeva kontinuiran angažman supervizora u izgradnji povjerenja, empatije i otvorene komunikacije. Bez tih elemenata, supervizijski proces može izgubiti svoju svrhu, kako ističe drugi sudionik:

„Važno je stvoriti prostor gdje se supervizanti mogu osjetiti dovoljno sigurno da podijele svoje sumnje i strahove, jer bez tog povjerenja supervizija gubi svoju svrhu.“ (S6_NT1).

Teoretski okvir o sigurnosti kao osnovi za izražavanje ranjivosti podržavaju radovi Brene Brown (2014, 2015), koji ističu da povjerenje i osjećaj sigurnosti omogućuju prepoznavanje, dijeljenje i razgradnju srama. Sigurno okruženje motivira supervizante da istraže vlastite granice i izazove, čime se potiče njihov osobni i profesionalni razvoj. Hawkins i Shohet (2012) dodatno naglašavaju da je osjećaj sigurnosti u superviziji ključan za izgradnju pouzdanog odnosa između supervizora i supervizanta, jer omogućuje slobodno izražavanje sumnji i ranjivosti te potiče duboku refleksiju. U skladu s tim, Rožič (2016) ističe da supervizijsko okruženje u kojem se slobodno dijele emocije i ranjivosti omogućuje transformativne promjene u radu s korisnicima.

Pravila kao podrška ranjivosti

Sudionici naglašavaju kako je važno postaviti jasna pravila unutar supervizijske grupe, što uključuje povjerljivost i poštivanje osobnih granica. Na primjer : *„Postavljanje pravila na početku supervizijskog procesa omogućuje svakom članu da se osjeća sigurno i poštovano, što je ključno za otvaranje ranjivosti.“ (S12_NT2).* Ova praksa ne samo da smanjuje anksioznost, već i promiče zajednički rad usmjeren prema učenju i rastu.

Važnost jasnih pravila unutar grupe potvrđuje se kroz iskustvo supervizorice, sudionice istraživanja: *„Ja dosta vremena potrošim na dogovor o radu u koji ulaze ta pravila, ali ono napravimo baš proširenu verziju sa očekivanjima ... kažem koja su neka moja pravila od kojih koja nisu za raspravu u tom smislu povjerljivosti još nekih koja su meni bitna kao supervizoru i gdje ja ne mogu raditi tu ovu supervizijsku grupu, ako se svi ne držite tih pravila ... To mi se isto pokazalo kao dobar način kako da se otvori ta tema ranjivosti, jer ljudi kad pričaju o svojim strahovima tome što ne žele da im se desi na grupi zapravo otvore tu temu ranjivosti i ono što im je teško .“ (S10_NT2).* Ova praksa ne samo da osigurava povjerenje, već i strukturira interakcije unutar supervizijske grupe.

Jedan od nalaza koji smo uočili iako prelazi planirane okvire ovoga rada je različita rodna perspektiva na doživljaj ranjivosti u superviziji. Izjave sudionika govore u prilog tome kako je

muškarcima teže pokazati ranjivost odnosno možemo interpretirati navedene izjave kako je baš činjenica da su manjina njihovo ranjivo mjesto.

„Ja ne znam ima li to veze s ulogom spola, ali ovo što ona govori meni je to vrlo zanimljivo, ali mislim da iz moje pozicije nekakve uloge spola kao hetero muškarac ne želim pokazati da sam ranjiv. Meni to nije kulturološki primjereno...” (S11_NT2)

„Kažem ako treba, ja ću i lagati, ali neću tu ranjivost svoju valjda pokazati. Sad supervizija služi baš suprotno od toga, ne da se pravimo hrabri, nego da o nečemu zaista raspravimo, što je možda bitno za napredak. Moj osobni ili grupe svejedno. Ali priznat da si ranjiv u nekim temama, mislim da je muškarcima to malo teže, da su oni malo teži po mom skromnom mišljenju.” (S11_NT2)

„... Može biti možda i situacija ako se kao supervizor i koji nismo psihoterapeuti nađemo, evo, ja sam se osjećao prilično ranjiv raditi sa grupom psihoterapeuta koji su svi psiholozi i još su sve znači homogene po spolu. Ja jedini kao muškarac, supervizor koji nisam, dakle, psihoterapeut...” (S8_NT1)

Svjesnost i dijeljenje sa supervizantima svojih nesigurnosti koje proizlaze iz rodno stereotipnih očekivanja predstavlja važan korak u stvaranju autentičnog i podržavajućeg supervizijskog odnosa. Kada supervizori prepoznaju kako društveno uvjetovana očekivanja u vezi s njihovom rodnom ulogom – poput stereotipa da muškarci moraju biti autoritativni, racionalni i uvijek kompetentni – utječu na njihove osjećaje nesigurnosti, mogu bolje razumjeti dinamiku koja se odvija unutar supervizijske grupe. Dijeljenjem tih iskustava s grupom ne samo da pokazuju vlastitu ranjivost, već i modeliraju iskrenost i otvorenost, čime stvaraju atmosferu povjerenja. Ovaj pristup može smanjiti percepciju hijerarhijske distance između supervizora i supervizanata, omogućujući lakšu komunikaciju i konstruktivniji dijalog. Nadalje, otvorena refleksija o utjecaju rodnih stereotipa može potaknuti supervizante na dublje razumijevanje vlastitih nesigurnosti i predrasuda, čime se osnažuju za učinkovitiju profesionalnu praksu. Takva svjesnost i dijeljenje postaju alat za transformaciju rodnih dinamika unutar supervizijskog procesa, pridonoseći razvoju inkluzivnijeg i empatičnijeg pristupa vođenju.

Rezultati analize pružaju snažnu potporu zaključku da supervizori imaju ključnu ulogu u prepoznavanju, opisivanju i podržavanju ranjivosti unutar supervizijskog procesa. Njihova sposobnost stvaranja sigurnog, povjerljivog i podržavajućeg okruženja omogućuje supervizantima slobodno izražavanje svojih osjećaja, nesigurnosti i izazova. Ovakav pristup ne samo da olakšava izražavanje ranjivosti, već ima dubok utjecaj na profesionalni rast i razvoj

supervizanata. Sigurno okruženje, i otvorena komunikacija koje supervizori pružaju oblikuju supervizijski proces kao transformacijski prostor temeljen na povjerenju, introspekciji i kontinuiranom učenju. Ovi nalazi dodatno potvrđuju teorijske uvide o superviziji kao procesu koji osnažuje pojedince i promiče njihovu profesionalnu i osobnu evoluciju.

5.3. Uloga supervizora u izgradnji i održavanju supervizijskog odnosa koji podržava pokazivanje ranjivosti

Izgradnja i održavanje supervizijskog odnosa koji podržava pokazivanje ranjivosti složen je proces koji zahtijeva visoku razinu osjetljivosti, empatije i profesionalne kompetencije od strane supervizora. Analiza podataka (v. prilog G) pokazuje da supervizori igraju ključnu ulogu u stvaranju sigurnog okruženja, promoviranju povjerenja i osiguravanju autentične komunikacije unutar supervizijske grupe. Ovaj proces podržava ne samo izražavanje ranjivosti supervizanata već i njihov profesionalni razvoj.

Temeljem analize podataka povezanih s trećim istraživačkim pitanjem (Tablica 5.3), izdvojene su dvije teme:

- Stvaranje sigurnog i podržavajućeg okruženja za izražavanje ranjivosti koju opisuju kategorije sigurnost, povjerenje, povjerljivost, pravila grupe.
- Autentičnost i modeliranje ranjivosti od strane supervizora koju opisuju kategorije autentičnost, spremnost na dijeljenje vlastitih grešaka, profesionalna introspekcija.

Tablica 5.3 Uloga supervizora u izgradnji i održavanju supervizijskog odnosa koji podržava pokazivanje ranjivosti

POJMOVI	KATEGORIJE	TEME
Sigurno okruženje	Kreiranje sigurnog prostora za ranjivost	STVARANJE SIGURNOG I PODRŽAVAJUĆEG OKRUŽENJA ZA IZRAŽAVANJE RANJIVOSTI
Pravila povjerljivosti		
Podrška supervizantu		
Povezanost grupe	Podrška supervizantima i grupna povezanost	
Modeliranje ranjivosti	Supervizor kao model ranjivosti	SUPERVIZOR KAO MODEL I UPRAVLJAČ PROCESOM RANJIVOSTI
Autentičnost		
Procjena trenutka	Upravljanje procesom izražavanja ranjivosti	
Normalizacija ranjivosti		

Sigurno okruženje i povjerenje kao temelj

Jedan od ključnih aspekata uloge supervizora je stvaranje sigurnog okruženja gdje supervizanti mogu otvoreno dijeliti svoje misli, osjećaje i nesigurnosti.

„Uloga supervizora tu je velika, da stvori tako i određeno povjerenje i sigurnost,...“ (S12_NT2).

: „... Znači, od ovog dijela stvaranja nekakvog osjećaja povjerenja i sigurnosti koji su ... preduvjet za to da se uopće otvaraju neke teme koje su na tragu ranjivosti.“ (S10_NT2)

“... možda je upravo to sigurno mjesto gdje možete pokazati tu profesionalnu ranjivost. ... Dakle taj kreativni proces ne može zaobići i ranjivost.“ S8_NT1

Ove izjave ponovno potvrđuju teorijske uvide koji ukazuju da je povjerenje osnova svakog kvalitetnog supervizijskog odnosa (Hawkins & Shohet, 2012.; Papaux, 2016.).

Supervizorovo osiguravanje pravila povjerljivosti i jasno postavljanje granica dodatno doprinosi stvaranju sigurnog okruženja. Više sudionika istraživanja istaknulo je važnost postavljanja pravila i dogovora o radu za kreiranje atmosfere sigurnosti i povjerenja u supervizijskoj grupi. :

„Dogovor o radu koji uključuje pravila povjerljivosti osnovni je alat za izgradnju povjerenja u grupi.“ (S5_NT1).

„Međusobno povjerenje i povjerljivost. Ako samo te dvije stvari se svi pridržavamo, sva druga pravila su tu, barem što se tiče supervizije. ... ali ako ima tog povjerenje povjerljivosti na pravila potrošim jako malo vremena. I to je onda prostor gdje se može govoriti i o ranjivosti i o snazi i o kako se to kaže osnaživanju pa se onda može puno otvorenije raditi nego u nekim drugim okolnostima.“ (S11_NT2)

“... koliko su ta pravila bitna i koliko to njima znači i ... To je meni zanimljivo da su neki već bili u četiri supervizijske grupe primjer, a da su sad tek osvijestili neko pravilo ili bolje rečeno, rečeno je na glas. Tako da to je sigurno jedan od preduvjeta....“(S12_NT2)

Dobro postavljena grupna pravila osiguravaju da se supervizanti osjećaju zaštićeno i potaknuto na izražavanje svojih osjećaja i dilema.

Empatična i autentična prisutnost supervizora

Empatija je još jedna ključna komponenta uloge supervizora. Vidljivo je to kroz izjave sudionika istraživanja:

„...po meni se otvara taj jedan kapacitet, zapravo u procesnom dijelu za povećanje razumijevanja različitih neugodnih osjećaja, kao što je tuga, kao što je ljutnja itd. Tako da onda mislim da to posljedično djeluje na povećanje empatije u procesnom dijelu.“ (S14_T2)

“Zapravo da ima dobre komunikacijske vještine, da je zapravo autentičan i empatičan, da zapravo dobro prati grupne procese...” (S6_NT1)

„...potrebno mi je ovo otvorenosti za suosjećanje i prema sebi i prema drugima, pa onda pod vidom, jel tako empatije kao dijela suosjećanja da se stavim u tuđe cipele.“ (S14_T2)

Uz empatiju sudionici istraživanja navode koliko je važno biti prisutan, a poneki uz pojam prisutnosti dodaju i važnost autentičnosti supervizora kako bi mogli osigurati prostor za ranjivost u supervizijskom procesu.

„Supervizor mora biti prisutan, aktivno slušati i iskreno pokazivati interes za iskustva supervizanata.“ (S6_NT1).

„...Jako mi je važna ta prisutnost, pa sad tu povezujem i sve ove neke teme raznorazne u smislu mindfulness isto. ... Ali nekako bazno mi je uvijek ja kada razmislim, stvarno mi je bitna ta prisutnost u biti onda ide i sve ovo nekako drugo se nadovezuje...” S7_NT1

Ovaj pristup ne samo da jača odnos supervizora i supervizanata, već i modelira autentičnost i ljudskost unutar profesionalnog okvira. Autentičnost je od presudne važnosti za građenje povjerenja koje je, kako se pokazuje, temelj za pokazivanje ranjivosti u superviziji

„... Kad opet sad vratim na sebe kad ja dijelim svoju ranjivost u grupi da budem autentična, da mogu autentično voditi proces... „ (S14_T2)

„Kada pokažem vlastitu ranjivost ili podijelim grešku, supervizanti se osjete osnaženima jer vide da smo svi učenici u ovom procesu.“ (S5_NT1)

„Ja mislim, ako je u određenoj razini iskrenosti i autentičnosti da može čak utjecati pozitivno na proces, jer dobro je da supervizanti i vide da mi nismo sveznajući i da znamo sve da smo savršeni i da smo tu da kažem njihovi neki učitelji...” S8_NT1

Takav pristup modelira zdrav odnos prema greškama i potiče supervizante da slobodno dijele svoja iskustva.

Supervizor kao model za pokazivanje ranjivosti

Održavanje supervizijskog odnosa zahtijeva kontinuiranu otvorenu komunikaciju i refleksiju. Sudionici opisuju kako emocionalna otvorenost i pokazivanje ranjivosti supervizora može djelovati osnažujuće na grupu

„Kada supervizor podijeli svoje emocije, atmosfera u grupi postaje toplija, a sudionici počinju više dijeliti svoje osjećaje i iskustva.“ (S7_NT1)

“Teško je biti supervizor ako ti to (ranjivost) ne pokažeš, ja mislim da onda teško da će grupa htjeti biti ranjiva. Tako da mislim da smo mi modeli... „ (S5_NT1)

„Dakle, u tom smislu je uloga supervizora velika da ono metaforički daje dopuštenje za takve teme i da pokaže kompetencije da se može nositi sa nekim teškim temama... da možda otvore neku takvu temu koja je za njih ranjiva i teška. ... mislim da je bitno da supervizor pokaže svoju ranjivost. Na taj način daje dozvolu da je to OK i da se može nositi sa tuđim ranjivostima.“ (S10_NT2)

„...Hoću uspostaviti odnos, Hoću stvoriti neko sigurno okruženje da bih ja mogla podijeliti svoju ranjivost i potaknuti njih da dijele svoju ranjivost, tako da dijeljenje moje ranjivosti Moja ideja daje i njima priliku da budu ranjivi...“ (S16_T2)

Ova praksa potkrepljuje teorijski model relacijske supervizije (Miehls, 2010.). Navedeni model temelji se na ideji da se sam proces učenja i profesionalnog razvoja odvija unutar odnosa između supervizora i supervizanta. Ovaj model naglašava važnost međusobne interakcije, emocionalne uključenosti i refleksije, pri čemu se pretpostavlja da se kroz odnos – i iskustvo tog odnosa – oblikuje dublje razumijevanje vlastitih profesionalnih postupaka i emocionalnih doživljaja.

U literaturi o superviziji često se naglašava potreba da supervizori prilagode grupi vlastitu razinu samootkrivanja (eng. self-disclosure) kako ne bi dominirali raspravom ili na neprimjeren način emocionalno opteretili sudionike supervizije. Time se posebno čuva ravnoteža između pružanja poticajne atmosfere i sigurnog prostora za supervizante, te sprečava potencijalno okupiranje prostora osobnim iskustvima supervizora. Više autora potvrđuje da supervizorova (pre)velika osobna uključenost može zasjeniti teme superviziranja, što može dovesti do

smanjene koristi od supervizije (Bernard i Goodyear, 2014; Hawkins i Shohet, 2012; Kadushin i Harkness, 2014). Istodobno, umjereno i ciljano dijeljenje vlastitih iskustava – kada je usmjereno na podršku učenju i refleksiji supervizanata – može biti korisno jer modelira autentičnost i potiče razvijanje odnosa povjerenja (Miehls, 2010). Tako više sudionica istraživanja naglašavaju:

„Važno je pronaći pravu mjeru između pokazivanja ranjivosti i profesionalne distance, kako bi grupa zadržala fokus na svom razvoju.“ (S8_NT1).

“...Tako da zapravo, bojim se da previše te ranjivosti bi njih vodilo možda u nesigurnosti ... Procijeniti kada i kako, odnosno koliko.“ (S7_NT1)

“... ako ja dijelim kao supervizorica svoj dio neke ranjivosti, a procijeniti dobro taj trenutak kada ću ja to podijeliti da to ne postane moja nekakva osobna tako stvar, nego s kojom svrhom koji ishod želim time postići...“ (S14_T2)

“...Vrlo osjetljive stvari se iznose na superviziji i normalno da ćemo biti pogođeni i da ćemo nekad se osjećati ranjivi ne samo iz pozicije znanja neznanja, nego i dodirnuti će nas nekakva priča koja se dakle, mi smo prije svega ljudska bića, tako da je ta ranjivost ..., je važno da ne bude prerano i da se ono podijeli na primjeren način“ (S17_T2)

Podrška profesionalnom razvoju kroz ranjivost

Izražavanje ranjivosti unutar supervizijskog odnosa može potaknuti profesionalni rast supervizanata. To ilustriraju iskazi :

„Otvaranje ranjivosti vodi prema dubljem razumijevanju vlastitih reakcija i profesionalnih granica, što je ključno za rad s klijentima.“ (S14_T2).

„Ja bih dodala i ovaj dio nekog imenovanja. Što se to točno događa? Mislim da to pomaže njima u shvaćanju i razumijevanju. ... Tako da kad im se drugačije imenuju neke stvari, onda to njima bolje zvuči, tako da mislim da supervizija zapravo u tome ima sjajnu ulogu i važnu ulogu jer nekad oni budu isto prezasićeni. ... da je supervizija zapravo sjajan prostor u kojem se može dogoditi i profesionalni i osobni rast i razvoj.“ (S6_NT1)

„...Kroz taj proces ranjivosti oni rastu svi rastemo kad se ono prolazimo kroz neke teškoće razno razne i to je sazrijevanja isto tako brzo koliko godina imali...“ (S8_NT1)

Ovaj proces od supervizora zahtijeva strpljenje i osjetljivost prema potrebama svakog pojedinog člana grupe.

Teoretski okvir o sigurnosti kao preduvjetu za rast (Brown, 2015) jasno se odražava u ovim praksama, dok refleksivni pristup superviziji (Ajduković i Cajvert, 2004.) naglašava važnost kontinuirane refleksije kako bi se osigurao kvalitetan supervizijski proces.

Uloga supervizora u izgradnji i održavanju supervizijskog odnosa koji podržava pokazivanje ranjivosti je središnja za uspjeh supervizijskog procesa. Kroz stvaranje sigurnog okruženja, empatiju, autentičnost i otvorenu komunikaciju, supervizori ne samo da olakšavaju izražavanje ranjivosti već i osiguravaju prostor za profesionalni i osobni rast supervizanata. Ovi nalazi potvrđuju važnost relacijskih i refleksivnih pristupa u superviziji, te naglašavaju potrebu za kontinuiranim razvojem vještina supervizora u podržavanju ranjivosti.

5.4 Ograničenja istraživanja

Ovo istraživanje, iako značajno doprinosi razumijevanju uloge supervizora u podržavanju ranjivosti u supervizijskom procesu, suočava se s određenim ograničenjima koja valja uzeti u obzir. Karakteristike uzorka predstavljaju ograničenje jer su podaci prikupljeni od specifične skupine stručnjaka u području terapijskog i psihosocijalnog rada. Ovaj uzorak, iako bogat iskustvenim uvidima, ne omogućuje generalizaciju rezultata na širi profesionalni kontekst. Karakteristike uzorka determinirane su primijenjenom metodom formiranja uzorka, odnosno metodom snježne grude. Prva i jedan od najznačajnijih nedostataka snježne grude jest ovisnost o početnom uzorku. Odabir početnih sudionika ima presudan utjecaj na konačnu strukturu uzorka, jer se od tih sudionika dalje širi mreža preporuka. Ako početni sudionici nisu reprezentativni, postoji rizik da će se u konačnici formirati homogeni uzorak s ograničenom varijabilnošću, što dodatno smanjuje mogućnost generalizacije rezultata na širu populaciju. Drugo, metoda snježne grude nudi istraživaču ograničenu kontrolu nad procesom regrutacije. Budući da sudionici sami biraju koga će preporučiti, istraživač nije u mogućnosti precizno utjecati na točnost i raznolikost uzorka. Takva nedostatna kontrola može rezultirati nepredvidljivim obrascima regrutacije te potencijalno povećati pristranost u uzorku, budući da sudionici često preporučuju osobe sličnih demografskih ili socijalnih karakteristika. Time se ograničava sposobnost istraživanja da pruži objektivan uvid u cijelu populaciju (prema Atkinson i Flint, 2001.).

Kvalitativna priroda korištenih metoda i analize transkripata fokusnih grupa podrazumijeva određeni stupanj subjektivnosti prilikom interpretacije podataka. Za ublažavanje subjektivnosti

u kvalitativnim istraživanjima preporučuje se korištenje strategija poput triangulacije, refleksivnog dnevnika i vršnjačke provjere (eng. peer debriefing). Takvi postupci pomažu u jačanju vjerodostojnosti nalaza, budući da uključuju više izvora podataka, perspektiva i uvida, a istraživaču omogućuju sustavno propitivanje vlastitih interpretacija (Guba & Lincoln, 1989.). Pod tim vidom treba voditi računa da je glavni istraživač uz podršku mentorice sam sudjelovao u svim fazama prikupljanja i analize podataka što predstavlja glavno ograničenje istraživanja

Tema kulturnih i rodni razlika u izražavanju ranjivosti spominje se u izjavama sudionika, no ona nije bila centralni fokus analize. Stoga je potencijal za dublje istraživanje ovih razlika ostao neiskorišten. Muškarci su predstavljali manji dio uzorka no mogle su se primijetiti neke razlike u odnosu na kolegice u doživljaju ranjivosti. Kratko smo se osvrnuli na navedeno u prethodnom dijelu ovoga rada. Dobivene rezultate u ovome istraživanju u vidu rodni razlika možemo detaljnije opisati u nekom kasnijem radu. Isto vrijedi i za provjeru potencijalni razlika u razumijevanju ranjivosti u superviziji od strane supervizora koji su psihoterapeuti i onih koji to nisu.

Ova ograničenja ne umanjuju vrijednost rezultata, već ukazuju na područja koja zaslužuju dodatnu pažnju u budućim istraživanjima. Unatoč tome, nalazi ovog istraživanja pružaju dobru osnovu za dalje produbljivanje razumijevanja i praktične primjene uloge supervizora u podržavanju ranjivosti.

6. IMPLIKACIJE ZA SUPERVIZIJU

Nalazi ovog istraživanja pokazuju da supervizija, usmjerena na očuvanje i podršku ranjivosti, ima snažne pozitivne učinke na profesionalni i osobni razvoj supervizanata. Ključnu ulogu ima supervizijski odnos u kojem supervizor stvara sigurno okruženje, modelira autentičnost i kontinuirano pruža podršku.

6.1 Preporuke supervizorima za stvaranje prostora za ranjivost u superviziji

Povezivanje ranjivosti s profesionalnim i osobnim razvojem

Izražavanje ranjivosti u kontekstu supervizije omogućuje supervizantima i supervizoru prepoznavanje vlastitih granica, grešaka i mogućnosti za rast. Ovakav proces jača njihovu

sposobnost introspekcije te doprinosi građenju uzajamnog povjerenja i kvalitete odnosa unutar supervizije. Time se ranjivost očituje kao važan pokretač transformacije i profesionalnog sazrijevanja.

Stvaranje sigurnog okruženja

Za uspješno izražavanje ranjivosti presudno je postojanje atmosfere povjerenja i sigurnosti. To uključuje jasno definirana pravila o povjerljivosti i etičkim standardima već na samom početku supervizijskog procesa, čime se osigurava poštovanje osobnih i profesionalnih granica sudionika. Takav dogovor pruža strukturu koja supervizantima omogućuje slobodu izražavanja, bez straha od osude ili nepoželjnih posljedica.

Autentičnost i empatija

Supervizori koji svjesno dijele vlastite profesionalne izazove i uočene greške pružaju primjer kako se nositi s pogreškama i ranjivošću na konstruktivan način. Na taj se način modelira otvorenost i autentičnost, što potiče supervizante na dublju razmjenu i razvijanje empatije u grupi. Kada supervizant uoči da supervizor ne skriva vlastite nedoumice, dodatno se osnažuje za istraživanje i dijeljenje vlastitih iskustava.

Prilagođavanje stila komunikacije

Važno je da supervizori usklade način komunikacije s individualnim potrebama supervizanata te aktivno njeguju ravnopravno dostojanstvo među svim članovima supervizijske grupe. Topao, podržavajući pristup i iskazivanje razumijevanja za emocionalne reakcije stvaraju ozračje u kojem se sudionici osjećaju prihvaćeno. Takav stil komunikacije potiče otvorenost i bolju međusobnu razmjenu unutar grupe.

Podrška profesionalnom razvoju

Supervizor bi trebao kontinuirano poticati supervizante na kritičku refleksiju, pomažući im da osvijeste vlastite profesionalne granice i obrasce reakcije. To se može postići različitim strategijama, poput refleksivnih upitnika, strukturiranih grupnih diskusija i konstruktivne povratne informacije. Na taj način supervizija ne služi samo kao podrška u trenutačnim izazovima, već i kao dugoročan mehanizam za profesionalni i osobni rast.

6.2 Mogućnost primjene pristupa korištenja ranjivosti u superviziji

Na temelju rezultata ovog istraživanja predložen je pristup korištenja ranjivosti u superviziji koji u vizualnom obliku sažima i integrira ključne nalaze. Riječ je o pet međusobno povezanih procesa koje zajedno čine temelj za podršku ranjivosti u profesionalnom kontekstu. Svaki od ovih procesa ima specifičnu funkciju i istodobno pridonosi stvaranju sigurnog, podržavajućeg okruženja za supervizante. Time predloženi pristup predstavlja sintezu istraživačkih spoznaja te služi kao mogući putokaz za praksu i daljnji razvoj supervizijskih procesa.

1. Sigurnost i povjerenje – Temelj za izražavanje ranjivosti

Sigurnost i povjerenje čine osnovu za otvoreno izražavanje ranjivosti u supervizijskom procesu. Bez osjećaja sigurnosti i međusobnog povjerenja, supervizanti ne bi bili spremni dijeliti svoje strahove, nesigurnosti i greške. Ova dimenzija zahtijeva od supervizora stvaranje atmosfere u kojoj sudionici osjećaju podršku i zaštitu od osude. Povjerenje se gradi kroz konzistentnost, transparentnu komunikaciju i osjetljivost na individualne potrebe supervizanata.

2. Emocionalna izloženost – Proces introspekcije i refleksije

Emocionalna izloženost je središnji aspekt ranjivosti i predstavlja priliku za introspekciju i refleksiju. Proces introspekcije i refleksije pomaže nam u osvještavanju emocija. Kroz izražavanje vlastitih emocija, supervizanti mogu dublje razumjeti svoje profesionalne i osobne teškoće. Supervizori u ovom kontekstu igraju ključnu ulogu, pružajući siguran prostor za suočavanje s neugodnim emocijama i podržavajući proces prepoznavanja vlastitih snaga i slabosti.

3. Autentičnost i empatija – Modeliranje ranjivosti od strane supervizora

Autentičnost supervizora, praćena iskrenim priznavanjem vlastitih pogrešaka i nesigurnosti, može uvelike pridonijeti stvaranju okruženja u kojem supervizanti ranjivost doživljavaju kao prirodan i koristan dio profesionalnog razvoja. Važnost empatije u tome dodatno dolazi do izražaja jer omogućuje supervizoru da prepozna i valjano shvati emocionalne potrebe supervizanata. Time se olakšava proces dijeljenja osobnih teškoća, dok se istovremeno smanjuje strah od osude ili nerazumijevanja. Kada supervizori aktivno pokazuju empatiju – iskazujući stvarni interes za iskustva i osjećaje supervizanata – potiču izgradnju međusobnog povjerenja i podržavaju razvoj autentičnih profesionalnih odnosa. Empatično slušanje i

reagirane također pomaže supervizantima da se osjećaju viđenima, uvaženima i sigurno pri iznošenju vlastitih dilema, nesigurnosti ili grešaka u praksi. Na taj način empatija djeluje poput mosta koji spaja autentično modeliranje ranjivosti supervizora i sposobnost supervizanata da iskreno govore o vlastitim profesionalnim izazovima.

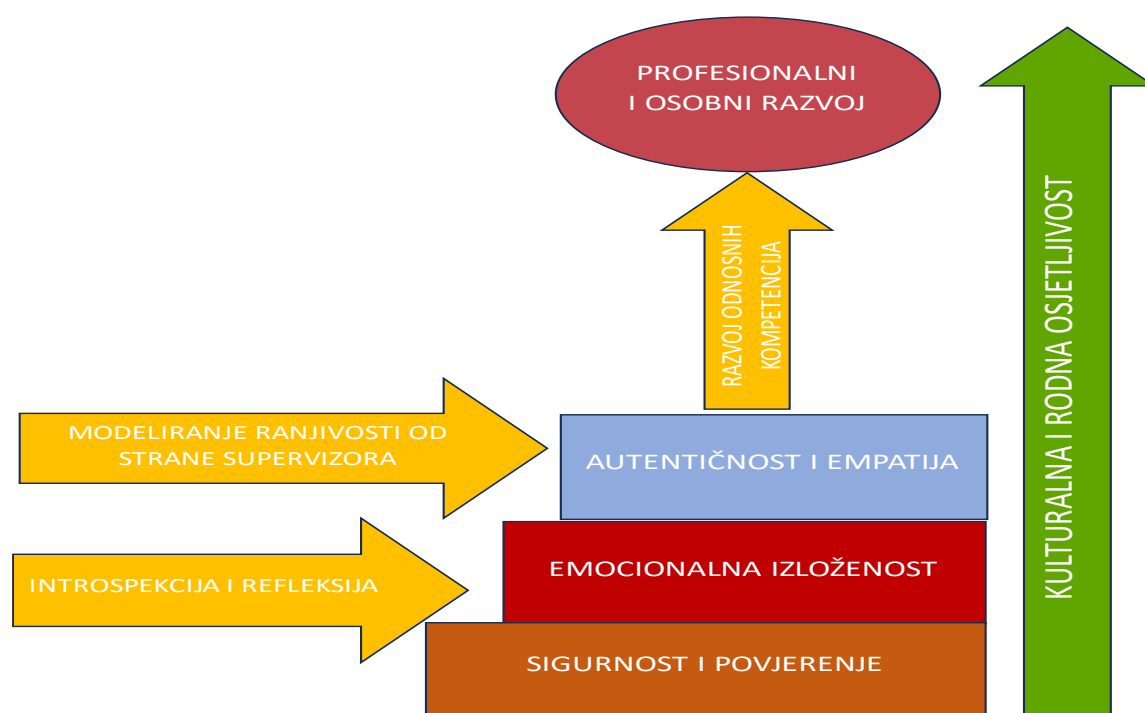
4. Podrška profesionalnom razvoju – Razvoj odnosnih kompetencija

Ranjivost u superviziji nije samo individualni proces, ona je ključna za razvoj odnosnih kompetencija supervizanata. Kroz introspektivne procese i podršku supervizora, supervizanti stječu alate za bolje razumijevanje svojih profesionalnih uloga, odnosa s klijentima i potencijalnih prepreka s kojima se susreću u radu. Ova dimenzija usmjerena je na poticanje refleksije i pružanje konkretnih strategija za profesionalni napredak (razvoj odnosnih kompetencija supervizanata, poticanje na pisanje refleksivnih dnevnika, vršnjačka podrška, simulacije rada pred supervizorom, razvoj individualiziranih planova razvoja).

5. Kulturalna i rodna osjetljivost – Prilagodba pristupa individualnim razlikama

Kulturalna i rodna osjetljivost omogućuje prilagodbu supervizijskog procesa individualnim potrebama supervizanata. Svaki supervizant donosi jedinstveni set iskustava i perspektiva, a supervizorova sposobnost da prepozna i odgovori na ove razlike ključna je za stvaranje inkluzivnog i osnažujućeg okruženja. Ova dimenzija uključuje prepoznavanje i uvažavanje raznolikosti u izražavanju ranjivosti.

Predloženi pristup ranjivosti u superviziji (Slika 6.2) pruža cjelovit okvir koji interaktivno povezuje emocionalne, profesionalne i kulturalne aspekte supervizijskog procesa. Njegova primjena ne samo da olakšava izražavanje ranjivosti, već i osnažuje supervizante za dublje razumijevanje sebe i drugih, čime se potiče njihov profesionalni i osobni rast. Ovakav pristup naglašava važnost holističkog pogleda na supervizijski proces, u kojem se svaki aspekt ranjivosti prepoznaje kao prilika za razvoj i transformaciju.

Slika 6.2 Prijedlog pristupa korištenja ranjivosti u superviziji

7. ZAKLJUČAK

Provedeno istraživanje potvrđuje da je cilj rada – unaprijediti razumijevanje važnosti ranjivosti u superviziji i pružiti preporuke za razvoj kompetencija supervizora za korištenje ranjivosti u superviziji postignut. Rezultati analize istraživanja pokazali su da je ranjivost ključan element supervizijskog procesa, kako za supervizore, tako i za supervizante, te da ima transformativnu ulogu u profesionalnom i osobnom razvoju stručnjaka u području psihosocijalnog rada.

Ključni nalazi ovog istraživanja ukazuju na to da sigurnost, povjerenje i autentičnost supervizora igraju presudnu ulogu u stvaranju prostora u kojem se ranjivost može izražavati. Primjena tih principa potiče introspekciju, razvija profesionalne kompetencije i osnažuje supervizijski odnos.

Pružene preporuke za razvoj kompetencija supervizora prikazane u prijedlogu modela korištenja ranjivosti u superviziji temelje se na teorijskim uvidima i praktičnim implikacijama dobivenim analizom podataka. Ovi nalazi pružaju osnovu za daljnje istraživanje i unapređenje supervizijske prakse, naglašavajući ranjivost kao jedan od središnjih elementa koji potiče profesionalno učenje i razvoj. Ranjivost u superviziji predstavlja ključni alat za izgradnju dubljih odnosa i osnaživanje stručnjaka.

Literatura:

Ajduković, M. & Cajvert, Lj. (2004.). *Supervizija u psihosocijalnom radu*. Zagreb: Društvo za psihološku pomoć.

Atkinson, R. & Flint, J. (2001.). *Accessing hidden and hard-to-reach populations: Snowball research strategies*. *Social Research Update*, (33), 1–4.

Bastaić, Lj. (2007.). Supervizija i interpersonalna neurobiologija – kako supervizijski odnos mijenja supervizora i supervizanta. *Ljetopis socijalnog rada*, 14(2), 453–463.

Bernard, J. M., & Goodyear, R. K. (2014.). *Fundamentals of clinical supervision* (5. izdanje). Pearson.

Bradley, N., Stargell, N., Craigen, L., Whisenhunt, J., Campbell, E., & Kress, V. (2018.). Creative Approaches for Promoting Vulnerability in Supervision: A Relational-Cultural Approach. *Journal of Creativity in Mental Health*, 14 (4), 531–546.
<https://doi.org/10.1080/15401383.2018.156239>

Braun, V., & Clarke, V. (2006.). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>

Braun, V., & Clarke, V. (2022.). *Thematic Analysis: A Practical Guide*. London: SAGE Publications.

Brown, B. (2006.). Shame Resilience Theory: A Grounded Theory Study on Women and Shame. *Families in Society*, 87(1), 43-52. <https://doi.org/10.1606/1044-3894.3483>

Brown, B. (2010.). The power of vulnerability [Video datoteka]. Preuzeto s http://www.ted.com/talks/brene_brown_on_vulnerability

Brown, B. (2014.). *Budite odvažni: Kako nas hrabrost da budemo ranjivi mijenja u ljubavi, roditeljstvu i vodstvu*. Zagreb: V.B.Z.

Brown, B. (2015.). *Rising Strong: The Reckoning, The Rumble, The Revolution*. New York: Spiegel & Grau.

Brown, B. (2013.). *Moć nesavršenstva: Odbacite sliku o tome tko biste trebali biti i prigrlite ono što jeste*. Zagreb: V.B.Z.

Cajvert, Lj. (2001.). *Kreativni prostor terapeuta – o superviziji*. Sarajevo: IP „Svjetlost“.

Cochrane, H., & Newton, T. (2011.). *Supervision and Coaching: Growth and Learning in Professional Practice*. Carmarthen: Crown House Publishing.

Čačinović Vogrinčić, G. (2009.). Supervizija u socijalnom radu: su-stvaranje supervizije kroz suradni odnos. U M. Ajduković (Ur.), *Refleksije o superviziji: Međunarodna perspektiva* (str. 91–100). Zagreb: Društvo za psihološku pomoć.

Damasio, A. (2005.). *Descartes' Error: Emotion, Reason, and the Human Brain*. Penguin Books.

Dorian, M., & Cordova, J. V. (2004.). Coding intimacy in couples' interactions. U P. K. Kerig & D. H. Baumcom (Ur.), *Couple Observational Coding Systems*, 243–256. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.

Guba, E. G., & Lincoln, Y. S. (1989.). *Fourth generation evaluation*. Sage.

Hawkins, P., & Shohet, R. (2012.). *Supervision in the helping professions* (4. izdanje). Open University Press.

Hrvatski jezični portal. (n.d.). Ranjivost. Preuzeto s https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=dlxjWBU%3D&keyword=ranjivost

Hume, D. (1983.). *Rasprava o ljudskoj prirodi*. Sarajevo: Logos.

Jordan, J. V. (2003.). Valuing vulnerability: New definitions of courage. *Work in Progress*, 102. Wellesley, MA: Stone Center Working Paper Series.

Jung, C. G. (1951.). Fundamental questions of psychotherapy. U H. Read, M. Fordham, & G. Adler (Ur.), *The Collected Works of C. G. Jung* (R. F. C. Hull, Prev., 16, 115–135). Princeton University Press.

Juul, J. (2017.). *Vaše kompetentno dijete*. Zagreb: OceanMore.

Kadushin, A. (1992.). What's wrong, what's right with social work supervision. *The Clinical Supervisor*, 10(1), 3–19.

Kadushin, A., & Harkness, D. (2014.). *Supervision in social work* (5. izdanje). Columbia University Press.

Lahad, M. (2000.). *Creative supervision: The use of expressive art methods in supervision and self-supervision*. London, England: Jessica Kingsley Publishers.

Lahad, M., Shacham, M., & Ayalon, O. (2013.). *The "BASIC Ph" Model of Coping and Resiliency: Theory, Research and Cross-Cultural Application*. London: Jessica Kingsley Publishers.

Leary, V. J. (2018.). *Disclosure and nondisclosure in clinical supervision: Negotiation of the learning/vulnerability paradox ((Doktorska disertacija, Antioch University)*. Preuzeto s <https://aura.antioch.edu/etds/436>

Mihels, D. (2010.). Contemporary trends in supervision theory: A shift from parallel process to relational and trauma theory. *Clinical Social Work Journal*, 38, 370–378.

Papaux, E. (2016.). The role of vulnerability in supervision: From pain to courage, inspiration, and transformation. *Transactional Analysis Journal*, 46(4), 331–342.
<https://doi.org/10.1177/0362153716661723>

Pregrad, J. (2004.). Primjena metafore, kreativnih i ekspresivnih tehnika u superviziji. U Ajduković, M. & Cajvert, Lj. (Ur.). *Supervizija u psihosocijalnom radu*. Zagreb: Društvo za psihološku pomoć.

Rahne, T., & Rožič, T. (2008.). Prikaz čustvene dinamike in paralelnega procesa v relacijski družinski superviziji. *Socialno delo*, 47(3–6), 231–239.

Rožič, T. (2016.). *Supervizija v psihoterapiji: Regulacija afekta v relacijski superviziji in terapiji*. Ljubljana: Univerza Sigmunda Freuda.

Scaife, J. (2019.). Ethical dilemmas and issues in supervision. U *Supervision in clinical practice* (3. izd., str. 28). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315544007>

Slavin, J. H. (1998.). Influence and vulnerability in psychoanalytic supervision and treatment. *Psychoanalytic Psychology*, 15(2), 230–244.

Tannen, D. (1994.). *You just don't understand: Women and men in conversation*. Ballantine Books.

Wheeler, S. (2007.). What shall we do with the wounded healer? The supervisor's dilemma. *Psychodynamic Practice*, 13(3), 245–256.

Žorga, S. (2009.). Specifičnosti procesa učenja u superviziji. U M. Ajduković (Ur.), *Refleksije o superviziji: Međunarodna perspektiva* (7–39). Zagreb: Društvo za psihološku pomoć.

PRILOZI

PRILOG A: SUGLASNOST ETIČKOG POVJERENSTVA ZA PROVEDBU ISTRAŽIVANJA

REPUBLIKA HRVATSKA
SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRAVNI FAKULTET U ZAGREBU

UNIVERSITAS STUDIORUM
ZAGRABIENSIS
FACULTAS IURIDICA

10000 Zagreb, Trg Republike Hrvatske 14, pp. 175
Tel.: Distan: (11) 4564-306; Tajništvo: (11) 4566-102;
Studentska referenca: (11) 4890-235; Fax: (11) 4564-030
IBAN: HR9423400001101204729, OIB: 38583303160
MB: 3225909

UNIVERSITY OF ZAGREB
FACULTY OF LAW

Zagreb, 22. listopada 2024.

ETIČKO POVJERENSTVO

Predmet: Mihael Kozina – suglasnost za provedbu istraživanja

Polaznik poslijediplomskog specijalističkog studija na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu Mihael Kozina podnio je 14. listopada 2024. Etičkom povjerenstvu Pravnog fakulteta u Zagrebu molbu za davanje suglasnosti za provedbu istraživanja pod nazivom *Ranjivost u superviziji*.

U molbi navodi da je cilj planiranog istraživanja unaprijediti razumijevanje važnosti bivanja ranjivim u superviziji i pružiti relevantne smjernice i preporuke za razvoj kompetencija supervizora za podržavanje ranjivosti tijekom supervizijskog procesa kako bi se ostvario pozitivni profesionalni i osobni razvoj kod stručnjaka u području psihosocijalnog rada.

Planirana je kvalitativna metoda prikupljanja i analize podataka.

Etičko povjerenstvo Pravnog fakulteta u Zagrebu u sastavu prof. dr. sc. Gordana Marčetić (predsjednica), prof. dr. sc. Marijana Majdak (članica) i izv. prof. dr. sc. Tomislav Jakšić (član), održalo je sjednicu 22. listopada 2024., te je donijelo odluku kojom se Mihaelu Kozina daje **suglasnost za provedbu istraživanja *Ranjivost u superviziji***.

Predsjednica Povjerenstva
Gordana Marčetić
dr. sc. Gordana Marčetić

Na znanje:

1. Mihael Kozina
2. Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
3. Pismohrana

PRILOG B: SUGLASNOST ZA SUDJELOVANJEM U ISTRAŽIVANJU

SUGLASNOST ZA SUDJELOVANJE U ISTRAŽIVANJU

Poštovana/i,

za potrebe izrade specijalističkog rada uz mentorstvo prof. dr.sc. Marine Adjuković i suglasnost Etičkog povjerenstva Pravnog fakulteta provodim istraživanje na temu ranjivosti u superviziji.

Ovim putem molim vašu suglasnost za sudjelovanje u kvalitativnom istraživanju.

Mihael Kozina

Informirani pristanak sudionika

Potvrđujem da sam:

- dobio/la informacije o cilju i svrsi istraživanja u kojem planiram sudjelovati
- dobio/la odgovarajuće informacije o istraživanju koje su mi važne za donošenje informirane odluke o sudjelovanju u istraživanju
- upoznat/a da su svi podaci kao i informacije koje povjerim o svom iskustvu povjerljivi i anonimni
- razumio/razumjela da mogu odustati od sudjelovanja u istraživanju kada god želi i bez objašnjavanja svojih razloga za odustajanje.

Ovim putem dajem svoju pismenu suglasnost i potvrđujem da se želim uključiti i sudjelovati u fokusnoj grupi.

Potpis: _____ Datum: _____

PRILOG C: DEMOGRAFSKI UPITNIK

Molim Vas da u svrhu istraživanja „Ranjivost u superviziji“ odgovorite na sljedeća pitanja:

1. Spol
 - a) Žensko
 - b) Muško
 - c) Drugo _____

2. Dob:

3. Zanimanje:
4. Godine staža u struci:

5. Koji studij ste završili?

6. Koji je najviši stupanj obrazovanja koji ste završili
 - a) Dodiplomski studij
 - b) Diplomski studij
 - c) Postdiplomski specijalistički studij
 - d) Doktorski studij
 - e) Drugo: _____

7. Imate li završenu neku dodatnu edukaciju (npr. psihoterapija, savjetovanje, specijalizacija)?
 - a) Da. Koju? _____
 - b) U edukaciji sam _____(kojoj?)
 - c) Odslušao/la sam psihoterapijsku edukaciju i nikada nisam završio/la. Koju? _____
 - d) Ne.

8. Ako ste završili, odslušali ili ste u psihoterapijskoj edukaciji, koliko često provodite psihoterapiju (koliko je ona dio vašeg posla)?

- a) Dnevno
- b) Tjedno
- c) Mjesečno
- d) Drugo: _____

9. Jeste li završili formalnu edukaciju iz supervizije?

- a) Da. Koju? _____
- b) U edukaciji sam _____ (kojoj?)
- c) Ne

10. Ako jeste, prije koliko ste završili formalnu edukaciju iz supervizije?

11. Koliko godina provodite superviziju?

12. Koliko ste supervizijskih grupa vodili?

13. Koliko često provodite superviziju (Koliko je ona dio vašeg posla?)

- a) Dnevno
- b) Tjedno
- c) Mjesečno
- d) Drugo: _____

13. Tko su najčešće vaši supervizanti?

PRILOG D: PITANJA KORIŠTENA PRILIKOM VOĐENJA FOKUSNIH GRUPA

1. Opisi koncepta ranjivosti i njegovog značaja u superviziji

- Što ranjivost znači za vas kao supervizora?
- Na koji način mislite da pokazivanje ranjivosti u superviziji može utjecati na proces supervizije?
- Koliko smatrate da je važno prepoznati i imenovati ranjivost tijekom supervizije?
- Postoji li određeni trenutak u supervizijskom procesu kada se ranjivost više pojavljuje? Možete li opisati neki primjer?
- Što mislite, kako odnosi u superviziji funkcioniraju kada se ranjivost izbjegava ili negira?

2. Kako supervizori prepoznaju i opisuju svoju ranjivost i ranjivost supervizanta u superviziji?

- Možete li podijeliti primjer situacije u kojoj ste prepoznali vlastitu ranjivost tijekom supervizije? Kako ste se nosili s time?
- Smatrate li važnim da supervizor pokaže svoju ranjivost? Zašto ili zašto ne?
- Na koji način opišete svoju ranjivost u komunikaciji sa supervizantom? Je li vam to teško ili ne?
- Kako prepoznajete kada je vaš supervizant ranjiv? Koje znakove obično primjećujete?
- Koje vještine ili pristupi su vam posebno korisni u prepoznavanju ranjivosti kod supervizanata?

3. Uloga supervizora u izgradnji i održavanju supervizijskog odnosa koji podržava pokazivanje ranjivosti

- Kako vidite svoju ulogu u stvaranju prostora za ranjivost u superviziji?
- Koje tehnike i vještine koristite kako biste izgradili odnos u kojem se obje strane, i vi i supervizant, osjećaju dovoljno sigurno za izražavanje svojih ranjivosti?
- Kako, prema vašem mišljenju, pokazivanje ranjivosti supervizanata doprinosi njihovom profesionalnom razvoju?

PRILOG E: OBJAŠNJENJE KONCEPTA RANJIVOSTI I NJEGOVOG ZNAČAJA U SUPERVIZIJI

IZJAVE	KODOVI	POJMOVI	KATEGORIJE	TEME
S1_T1: [00:07:18]... da ljudi dolaze i zapravo pričaju o svojim problemima i mukama i nešto što im ne ide dobro i da je to bazično koncept kako bi rekla na tim mjestima učimo , a to je zapravo i teško i ranjivo i zna biti izazovno... S2_T1: [00:15:51] ... I nekako ovo što se dogodi, zapravo meni najviše ovisi o ovom nekom kontekstu i bazično pitanju sigurnosti i povjerenja koje je kreirano da li će ovo trenutačno mjesto ranjivosti biti ovaj potencijal za učenje i otvorenost prema nečem novom, vidjeti i naučiti iskusi - povezati se. S1_T1: [00:17:28]mislim da to jedino jesu mjesta povezivanja zapravo., ali uvijek je to i osobno... I mi smo i ljudi tamo. Tako da bi rekla i da je to jedini način na koji se onda možemo povezati. ...	Pričanje o problemima i mukama Dijeljenje kada nam ne ide dobro Potencijal za učenje Otvorenost prema novom Povezivanje Dijeljenje Susretanje	Dijeljenje teškoća i problema	Sigurnost i povjerenje kao temelj supervizijskog procesa	SIGURNOST I EMOCIONALNA IZLOŽENOST KAO TEMELJ RANJIVOSTI U SUPERVIZIJI

S3_T1: [00:14:00] ... A plus taj neki humani moment povezivanja dijeljenja susretanja ili može otkriti novog ili naučiti baš u tim mjestima, neznanje i ranjivosti .				
S1_T1: [00:17:28 Mislim da može otvoriti prostor za to može komunicirati sa grupom, pa onda neki prostor sigurnosti kako ga stvorimo za grupu za pojedinca za to...	Sigurnost	Sigurnost i povjerenje		
	Povjerenje			
S4_T1: [00:32:51] Pa sigurnost, povjerenje, kontakt, dijalog . Spremnost na dijeljenje svoje ranjivosti kao supervizor.	Kontakt			
	Dijalog			
S9_NT1: [00:05:05] ... Meni je kada razmišljamo o ranjivosti, prva asocijacija, ustvari sigurnost , neka sigurna zona u kojoj, evo iz osobnog iskustva u ulozi supervizanta sam se osjećao toliko sigurno da sam mogao slobodno otvoriti karte prepustiti se grupi. Tako da mene to asocira na nekakvu sigurnost. Eto, to je meni asocijacija. Na neku sigurnu zonu .	Prostor sigurnosti			
	Sigurna zona			
	Važnost sigurnosti			
S12_NT2: [00:03:11].... Treba doći do nekog stadija povjerenja da neće supervizant ni opće ni doći do , se prikazati da je ranjiv ako ne osjeti da ima povjerenje u grupi u supervizoru , ...				

S10_NT2: [00:15:36] ... Kad smo, kad smo se već svi bondali ili kad se razvija taj osjećaj sigurnosti međusobnog povjerenja, onda se češće otvaraju te neke teže teme. ... Tako da bi nekako zaključila da je neki preduvjet taj osjećaj međusobnog povjerenja i sigurnosti unutar grupe da bi se pokazala ranjivost i otvorila te teme. S14_T2: [00:00:34] ... Je moja asocijacija na to da za mene kao supervizoricu znači da smo stvorili nekakav kontekst sigurnog okruženja i povjerenja da supervizant zapravo ima priliku, potpuno se otvoriti u dijelu koji je njemu neugodan S15_T2: [00:01:44] Definitivno je asocijacija nekakvog povjerenja i nekakve sigurne zone i toga da se izađe iz Comfort zone, pa se prijeđe u nekakvu zonu... S15_T2: [00:33:56] No meni se čini da se češće pojavljuje. ... kad je već nekako formirana ta atmosfera povjerenja i nekakvog dijeljenja...				
S2_T1: [00:08:52] ... prve riječi koje mi dolaze nesigurnost i izloženost ono drugačijost i kao	Nesigurnost	Emocionalna izloženost		

zapravo griješim ... neke situacije s kojima se ne osjećam sigurno... koliko sam pogriješila ili koliko nisam vidjela to neko primanje neke povratne informacije koje vrlo često nosi taj strah od procjene S3_T1: [00:10:21] ... bi u ranjivost mogle ići bilo kakve snažne emotivne reakcije kao pokazivanje i dijeljenje ili proživljavanje pred supervizorom ili pred supervizantom. Ako se dogodi nešto što je emotivno pobuđeno. S3_T1: [00:12:49] ... pa nešto sad trebaš proživljavati i promatrati u tom trenutku pred nekim... S2_T1: [00:15:51] ...prvo je zapravo ova nesigurnost i povlačenje i ovo da ću možda zadržati neke stvari. Neću reći do kraja ne podijeliti neke informacije kao malo jedna zadržka u funkciji čuvanja. S3_T1: [00:33:11] ... To je kao da sam OK, s tim da sam učenik, ..., da sam OK s tim da me netko vidi dok mi nije jasno.	Izloženost Snažne emotivne reakcije Emotivna pobuđenost Promatranje Procjenjivanje		Emocionalna izloženost i profesionalna kompetentnost
--	---	--	---

S5_NT1: [00:00:24] Meni ti je prva asocijacija kad pročitaš ranjivost je neka ogoljenost, puno boja, kao da znaš ono kao, da te netko otvorio. I sad u tebi svašta tu nešto ima i to sad drugi vide. da te svi sad vide i da je to neko iščekivanje, da mogu na različite načine reagirati i da ti onda može biti teško možda kad te vide, kao neki rizik da netko može nešto s tom tvom nutrinom činiti S6_NT1: [00:01:41] ... ja bih isto na tragu toga rekla neka izloženost. Evo, meni je prva asocijacija bila i izloženost. Mislim, zapravo i taj dio kako nas supervizanti vide, promatraju, procjenjuju. S7_NT1: [00:02:06] ... isto prva asocijacija je izloženost bila da, eto da smo i mi ljudi od krvi i mesa. S8_NT1: [00:02:40] Ta nesigurnost i strah od samopouzdanja koje je daleko od neke prepotencije, nego je više osjećaj nesigurnosti. Hoću li biti dovoljno dobar? ... Da, ali u svakom slučaju izloženost vodi isto tako u nesigurnosti...				
--	--	--	--	--

S5_NT1: [00:07:30] ... Drugo da vide neke moje profesionalne postupke koje dijelim. Treće da me promatraju mene kao supervizora sada... S13_NT2: [00:02:31] teme koje su meni mene dotiču gdje sam onako emocionalno labilna,... S15_T2: [00:01:44] Prva asocijacija na to da da se osoba izlaže i izlaže se nečim što nije uobičajeno, što nije ugodno skroz. Na način da da pokaže nekako da se suoči zapravo sa svim tim što je neugodno sa svim tim neakvim i strahovima i brigama i neakvim strahom od procjene i supervizora, a onda i ostatka supervizijske grupe... S16_T2: [00:03:27] I ta izloženost i otvorenost da nešto podijelim. Izloženost na način da osjetim neku nesigurnost da li sam spremna, podijeliti i nesigurnost i dilemu i da ne znam u kojem smjeru ići, ...				
S3_T1: [00:10:21] ovo je najranjivije za neko mjesto znanja, neznanja i za supervizora i za supervizanta. Onda je lako pokazati se kompetentnim i priznati	Osjećaj nekompetentnosti Strah od procjene	Pritisak na kompetenciju i očekivanja		

stvari koje su mi teške koje ne znam u kojima se ne osjećam kompetentno,... S4_T1: [00:11:14 ... Ta neka mekoća i nježnost i povezanost u tome da znam da ne znam i da sam zbunjen i da sam kompetentan i nisam izgubljen ili neko mjesto koje je može biti u svima nama u svim ulogama... S8_NT1: [00:02:40] ... Da, ali u svakom slučaju izloženost vodi isto tako u nesigurnosti. ... Možda u ranjivost mogu ući i neka naša očekivanja od nas samih.... S5_NT1: [00:07:30] ...Treće da me promatraju mene kao supervizora sada, ..., da ti daje neki feedback da te prozove... S2_T1: [00:15:51] ...prvo je zapravo ova nesigurnost i povlačenje i ovo da ću možda zadržati neke stvari. Neću reći do kraja ne podijeliti neke informacije kao malo jedna zadržka u funkciji čuvanja...	Povlačenje Zadržavanje Vlastita očekivanja Povratna informacija			
--	---	--	--	--

S4_T1: [00:11:14] ... Ranjivost kao mjesto osvjestavanja... pomaganje supervizantu da bi osvijestili neka svoja ranjiva mjesta koja utječe na terapijski proces... zapravo i mjesto neke posebne povezanosti, zapravo potencijala za kontakt i dijeljenje s drugima. Ta neka mekoća i nježnost i povezanost u tome da znam da ne znam i da sam zbunjen i da sam kompetentan i nisam izgubljen ili neko mjesto koje je može biti u svima nama u svim ulogama. S2_T1: [00:34:11] ... ja bih rekla bazično otvorenost i s jedne i s druge strane. ... spremnost za dijeljenje, što je na nekoj razini i odluke da ono ok idem zagazit ću što mora supervizant donijeti... S7_NT1: [00:02:06] ... isto prva asocijacija je izloženost bila da, eto da smo i mi ljudi od krvi i mesa.	Mjesto posebne povezanosti Potencijal za kontakt Mekoća Nježnost Ljudi od krvi i mesa Spremnost na dijeljenje Odluka o izlaganju	Odnosne i osobne kvalitete	Kontekstualni i odnosi aspekti ranjivosti u superviziji	RANJIVOST KAO ALAT ZA RAST U KONTEKSTU ODNOSA I RAZVOJA
S11_NT2: [00:03:51] Ja ne znam ima li to veze s ulogom spola, ali ovo što ona govori meni to vrlo zanimljivo, ali mislim da iz moje pozicije nekakve uloge spola kao hetero muškarac ne želim pokazati	Muškarci ne pokazuju ranjivost	Kulturne i rodne razlike		

da sam ranjiv. Meni to nije kulturološki primjereno... S11_NT2: [00:04:33] Kažem ako treba, ja ću i lagati, ali neću tu ranjivost svoju valjda pokazati. Sad supervizija služi baš suprotno od toga, ne da se pravimo hrabri, nego da o nečemu zaista raspravimo, što je možda bitno za napredak. Moj osobni ili grupe svejedno. Ali priznat da si ranjiv u nekim temama, mislim da je muškarcima to malo teže, da su oni malo teži po mom skromnom mišljenju. S8_NT1: [00:02:40] ... Može biti možda i situacija ako se kao supervizor i koji nismo psihoterapeuti nađemo, evo, ja sam se osjećao prilično ranjiv raditi sa grupom psihoterapeuta koji su svi psiholozi i još su sve znači homogene po spolu. Ja jedini kao muškarac, supervizor koji nisam, dakle, psihoterapeut... S8_NT1: [00:11:57] Ako smo psiholozi ili ne znam sada edukacijski rehabilitator ili socijalni radnici, da ne nabrajam pravnici i sad ono neka naša ranjivost iz radnog mjesta što smo povukli i htjeli ne htjeli nosimo tu neku ranu unutra. I ta ranjivost je tu prisutna.	Muškarcima je teže pokazati ranjivost Manjina Različitost			
---	--	--	--	--

S11_NT2: [00:00:46] Nezaliječena trauma. Kad te netko udara na isto mjesto pa boli sve više i više. Nisi se navikao nego te više boli. Ja mislim da je to ranjivo. I obrnuto od toga bi bilo nešto neranjivost, valjda udara te, a ne boli te... Tako nekako ja vidim, ranjiv sam tamo gdje me stalno netko udara. S10_NT2: [00:01:29] Po meni je ranjivost neko područje koje je meni teško, pa mi je teško biti neutralna kada se ta tema otvori na superviziji. ... S12_NT2: [00:02:01] ... ranjivosti bi za mene bile nešto što je neka tema koja je posebno osjetljiva za supervizanta ili za supervizora. Rekla bih na obje relacije da je i ranjivost prisutna i kod supervizora i kod supervizanta, tako da je neka posebno osjetljiva tema koja dođe u fokus. ... S13_NT2: [00:02:31] teme koje su meni mene dotiču gdje sam onako emocionalno labilna, a onda gledam isto s iz perspektive supervizanata kroz njihovu ne znam introspekciju kroz njihov interpretaciju toga. Kad pričaju, onda vidim tu njihovu ranjivost. Bol kroz neverbalnu i verbalnu komunikaciju. ...	Osjetljiva tema Emocionalna pobuđenost Introspekcija Bol Trauma Mjesto boli Nemogućnost bivanja neutralnim.	Osjetljivost na teme i emocije	Ranjivost kao izvor rasta i razvoja
--	--	---------------------------------------	--

S1_T1: [00:07:18]... da ljudi dolaze i zapravo pričaju o svojim problemima i mukama i nešto što im ne ide dobro i da je to bazično koncept kako bi rekla na tim mjestima učimo , a to je zapravo i teško i ranjivo i zna biti izazovno... S3_T1: [00:10:21] ovo je najranjivije za neko mjesto znanja, neznanja i za supervizora i za supervizanta... S3_T1: [00:12:49] ...reći baš o toj ranjivosti osvještavanja momenta osvještavanja je kao još ti nešto nije jasno, pa nešto sad trebaš proživljavati i promatrati u tom trenutku pred nekim... Toliko te to može iznenaditi i promijeniti... S3_T1: [00:14:00] ...mjesta...vidim kao mjesta velikog potencijala i gdje se najviše zapravo može izroditi kao suprotnost... A mjesta ranjivosti. Da iz njih svašta može narasti i niknuti. Ima puno prostora za nešto novo. Za uvide za osvještavanje za prepoznavanje nečeg što do sada nije bilo vidljivo. A plus taj neki humani moment	Mjesto učenja Mjesto neznanja Moment osvještavanja Rast Prostor za nešto novo Prepoznavanje nečega što do sada nije bilo vidljivo Otkrivanje novog.	Ranjivost kao mjesto rasta		

povezivanja dijeljenja susretanja. ili može otkriti novog ili naučiti baš u tim mjestima, neznanje i ranjivosti.				
---	--	--	--	--

PRILOG F: KAKO SUPERVIZORI PREPOZNAJU, OPISUJU I PODRŽAVAJU RANJIVOST U SUPERVIZIJI?

IZJAVE	KODOVI	POJMOVI	KATEGORIJE	TEME
S1_T1: [00:42:31] A umrem iznutra. S3_T1: [01:08:19] Možda biti ili da baš otvoreno izražavaju ranjivost u smislu da kažu ne znam, sram me je. Osjećam se neadekvatna ili baš obrnuto, a to je jako intelektualiziraju, jako se brane i jako su u otporu od primanja bilo čega od supervizora. S3_T1: [00:42:49] Kad se loše nosim, onda se pravim da ću sad ja to znati ipak, nekako. Skrivam svoju ranjivost. S3_T1: [00:43:09] ... a ja sam bila ono ne znam, ni nisam imala tako jasan stav. Nisam bila sigurna koja je moja uloga jel sada trebam znaš ono lupit šakom po stolu i reći to treba tako napraviti. S3_T1: [00:43:09] ... A imala sam i stav i reakciju na tu reakciju. No, kad se zakomplicirala i sva ta neka grupna dinamika i više nisam znala što bi bila moja projekcija,	Sram Potreba za skrivanjem Osjećaj neznanja Osjećaj nesigurnosti Osjećaj težine Tuga kao izraz ranjivosti Osjećaj nepravde	Osjećaji ranjivosti	Znakovi ranjivosti kod supervizora i supervizanata	MANIFESTACIJE I KONTEKSTUALNI IZRAZI RANJIVOSTI

a što moj sram, odgovornost. To mi je muka, takva situacija. S1_T1: [00:47:12] ... Pa šta ja radim, ja se zacrvenim to onda skužim da mi je neko mjesto di kad me krene odavde, onda nekaj mi je malo emocionalno. I onda malo obratim pažnju na sebe više u smislu znaš šta mi se događa, zapravo šta ta je ta reakcija... S3_T1: [00:51:31] ... Evo, to mi je bilo zadnje nekako. I puno tog srama oko toga da uopće kaže da se to kaže pred grupom ... S2_T1: [01:02:59] Je i recimo, meni je neko mjesto ranjivosti je i ovo u kontekstu te neke nesigurnosti sigurnosti gdje ne, nekad kad slušam i stvari koje iznosi supervizant, kako vidi da ima to kad je ovo posebno na prvu drugačije ... A može proći i onda kako ću onda to reći jednim dijelom i šta pustit na šta se referirati bude neko mjesto moje nesigurnosti neke preplavljenosti. S4_T1: [01:05:00] ... Može biti i teret koji može ne znam, može proizvesti i ta anksioznost jer ti ne znaš nekad unaprijed jel koje će, što će se otvoriti, pogotovo	Crvenjenje ili blijedilo Suzdržavanje emocija			
---	---	--	--	--

u grupnoj nekoj i da postoji ta nesigurnost i anksioznost koja je povezana s odgovornošću te uloge... S3_T1: [01:08:19] Možda biti ili da baš otvoreno izražavaju ranjivost u smislu da kažu ne znam, sram me je. Osjećam se neadekvatna ili baš obrnuto, a to je jako intelektualiziraju, jako se brane i jako su u otporu od primanja bilo čega od supervizora. S3_T1: [01:15:42] ... pojavljuje se neka intenzivna emocija i intenzivna proživljavanja, a onda se to vidi iz svih tih neverbalnih, ako nije, nekad baš jasno verbalizirano. Sva teška mjesta. S10_NT2: [00:31:57] ... A kako mi se desilo u zadnjih nekoliko grupa koje sam vodila su uglavnom bile moji kolege u smislu nekog iz bliske, profesionalne i iz nekakvih sličnih radnih mjesta, pa sam se onda jako nekako sam skužila da mi je ranjiva točka ova neka pravda nepravda... S14_T2: [01:05:53] ..., koja meni pomogne da, prepoznam je, kad imam emociju ljutnje prisutnu koja mi se pokazala u superviziji, zapravo često kao reket na				
--	--	--	--	--

tugu, zabrana na tugu i puno prisutne te neke ljutnje. I onda ovoga kad razgovaramo o toj ljutnji u superviziji često puta dođemo do tuge. I onda otvaranja ranjivosti. ... ili oni kažu ili ovo kad mislim kad je netko tužan, pa ono reagiramo jal, ali, ali ova ljutnja mi je, evo, u počecima mi je to bio izazov, prepoznati da li kopati po tom ili ne i tako. Ali kažem nekako s vremenom stvarno mislim da ti neki dijelovi zbilja dođu iskustveno				
S1_T1: [00:47:12] ... Pa šta ja radim, ja se zacrvenim to onda skužim da mi je neko mjesto di kad me krene odavde, onda nekaj mi je malo emocionalno. I onda malo obratim pažnju na sebe više u smislu znaš šta mi se događa, zapravo šta ta je ta reakcija. I onda kažem onako čekaj, fali mi ili ne znam ili nekaj mi je zbunjujuće. Šta god se, već mi je najbliže tekstom tome kaj mi se događa. Zapravo imam dosta dobar mehanizam, kako mi javlja tijelo da mi se nešto događa, a to je da osjetim da se krenem crvenit i misli meni se to vidi, samo mislim da ljudi to ne kuže na van. ... S17_T2: [01:04:19 ... Nekad to bude na licu vidljivo se zacrveni ili problijedi ili zastane, teško proguta knedlu	Tjelesni znakovi Crvenjenje Zaustavljanje daha Neverbalna komunikacija Zatvorena pozicija	Neverbalni i fiziološki znakovi ranjivosti		

ili mu se skupi ovaj kao da će zaplakati pa se suzdržava bude i plaća naravno. Vrlo često je, kako kažu: ovo mi je sad baš nekako teško za izgovoriti. S2_T1: [01:08:46] Meni su nekako uvijek znakovit neki prekidi bilo zaustavljen dah ili ovo kad krenu suze, onda naglo prekinu jer kao mislila sam da neću, pa kao rekla sam neću plakati ovaj put. Ili da ne kažem da razne distrakcije koje rade, ali ovo zaustaviti suze pa se prebaciti samo udahnuti, krenuti odmah pričati o... Nastaviti... Su mi ovako, neki i često zapravo, ono izbjegavanje kad ono postavim pitanje od toga ovo ne razumijem. Ali ovo nešto pitam, ali onda preskoče pitanje krenu nešto pričat dalje i budu ti neki znakovi. ... S3_T1: [01:15:42] ... pojavljuje se neka intenzivna emocija i intenzivna proživljavanja, a onda se to vidi iz svih tih neverbalnih, ako nije, nekad baš jasno verbalizirano. Sva teška mjesta. S8_NT1: [01:05:55] Pa to može biti govor tijela, neverbalni znakovi, nervoza i ono lomljenje prstiju. Onako, to se može vidjeti. Evo, recimo, to su ti neki, možda neverbalni znakovi. Govor lica tijela, sjedenje meškoljenje, nemir u stolici itd. To mi je sad palo na pamet onako.	Fiziološke reakcije Mimika.			
---	---	--	--	--

S17_T2: [01:04:19] A nekad kaže, počne se meškoljiti, promijeni ton glasa, krene se stiskati u nekakvu zatvorenu poziciju ili, ili se ovako nekako namješta i krene se baš onako meškoljiti...				
S3_T1: [01:12:08] Meni su sve ove tjelesne dolazile na pamet da netko tiše priča da se povlači da se meškolji po stolici da netko sporije počne pričati, netko počne brže pričati kako bi, kako bi preskočio, gleda više nego kada dođe u ta mjesta ranjivosti ne gleda više supervizora, nego kontakt, fiksacija bude na zid na neki na što na stolu. Može biti širenje priče, ali još samo da kažem na ovo još još ovo, još ovo kako ne bi stajao u smislu dizanja više figura kako ne bi preuzeo odgovornost za ovo mjesto ranjivosti. S5_NT1: [01:06:31] Da, meni ide još kad mu se zacakle oči. ..., one nedovršene rečenice. Ili je bilo situacija kad najavi temu, imam nešto o čemu pričati, pa odustani, idući put, pa odustanem sljedeći put, pa sam se malo malo zareda. I naravno, mislim kad kad se rasplaču ili kad podijele nešto osobno ili kad i dio sebe iz privatnog života neki dio. ...	Izbjegavanje teme Preskakanje pitanja Povlačenje Umanjivanje vlastite potrebe za supervizijom Osjećaj nezadovoljstva	Ponašanja koja upućuju na ranjivost		

S8_NT1: [01:07:32] ... ranjivost isto kod supervizanta, koji u biti ne sudjeluje u radu, skroz je povučena osoba. Onako nekako kao da je prisutan taj strah od izlaganja uopće. Znalo se dogoditi. Točno se vidi da se boje nešto reći... S6_NT1: [01:08:26] Da onaj dio, kad zapravo umanjuju svoj kao kad čujem ove ostale a ja sam ono super moje zapravo i nije tako ovaj bitno. Nije to nikakav kao problem, da. S5_NT1: [01:08:43] Da meni je i ono kad im je teško primiti pohvalu u smislu - super si to odradio ono bravo, pa i jer uvijek dođe, onda,ono ma ne uvijek je to moglo i bolje pa nisam ja baš zadovoljan. To je isto neka točka baš kako im je teško zapravo sami sa sobom. S9_NT1: [01:09:16] ... Kad netko nema supervizijskih pitanja, to je meni sve ovaj nekakav pokazatelj ranjivosti. S11_NT2: [00:50:38] ... Ne žele o nekoj temi razgovarati iz nekog razloga. U stvari vidim da nisu	Nedovršavanje rečenice			
---	-------------------------------	--	--	--

aktivni ili nekako pokušavaju da se nadoveže na drugoga ispred ...				
S9_NT1: [01:02:19] ... Tak da velim ne previše. Ne smije ničeg biti previše, ali trebamo razmišljati o tim nekim stvarima da to ne preuzme grupu i nekako da suprvizanti imaju osjećaj da supervizor vodi proces te je tu kao siguran u tome što radi. ... S14_T2: [00:58:40] Ja kažem da mi to nije ugodno, da ću podijeliti s njima, nešto što mi u ovom trenutku nije bilo ugodno, ... Ono što, što kažem na kraju, što meni stvarno je ta čarobna rečenica, gdje je ovo što sam ja podijelila s vama se susrelo s vama? S14_T2: [01:05:53] ... ili oni kažu ili ovo kad mislim kad je netko tužan, pa ono reagiramo jal, ali, ali ova ljutnja mi je, evo, u počecima mi je to bio izazov, prepoznati da li kopati po tom ili ne i tako. Ali kažem nekako s vremenom stvarno mislim da ti neki dijelovi zbilja dođu iskustveno. S14_T2: [01:20:07] ... Vještina refleksije definitivno, prepoznavanje vlastitih granica, neverbalna	Strah od procjene Prepoznavanje vlastitih granica Profesionalni integritet Refleksija na reakciju grupe Izazov u odlučivanju o istraživanju emocija	Ranjive situacije u superviziji	Kontekstualni izazovi i situacijski okviri	

komunikacija, potrebno mi je postavljanje otvorenih pitanja... S3_T1: [00:51:31] Mislim da neka ta neka mjesta u kojem je jako osjetljivo što ću ja reći. Imam osjećaj nekog velikog presinga, a kao imam osjećaj da to moram tako reći nekako sa puno riječ i puno normaliziranja, a opet reći koje su granice i čuvat struku, mislim ta neka mjesta. S2_T1: [01:00:32] ...mislim utječe i na to koliko će osoba čuti i koliko će se ona zapravo osjetiti da li je procjenjivana ili ovo osuđivana za ono što je napravila... S11_NT2: [00:29:04] Nedavno kolegica je pričala o svom načinu rada i ne odustajanja od nekih svojih profesionalnih, etičkih i osobnih principa. To sam ja i ja hoću tako raditi. I ja sam prepoznao svoju ranjivost. ...	Balansiranje između otvaranja i granica Bitna je umjerenost			
S7_NT1: [00:43:15] Nisam to sad skroz, baš sve iskomunicirala i pokazala. Jesmo u biti iskomunicirali to - da jesmo na različitim pozicijama, ali vidjet ćemo sada do kraja kako ću se ja s tim nositi, ali nekako vidim tu da	Kulturalne razlike Različitoost radnih pozicija	Različitoost i kontekstualni utjecaji koji otežavaju		

bi mi to moglo možda malo ipak utjecati na taj odnos s njima. S5_NT1: [00:52:02] ... Ja sam imala sam supervizanta kome je bilo jako teško uopće gledati da netko drugi se otvara i podijeli emociju. Njemu je to bilo - nije ovo terapija, iako fakat nismo bili ni blizu terapiji, ali bilo kakvo otvaranje je njemu osobno bilo previše uznemirujuće i na to je baš imao onako jako velike reakcije, tako da je to baš bilo izazovno za raditi. S5_NT1: [01:01:09] ... kužim da različito pokazujem i različito funkcioniram u različitim grupama...	Ranjivost koja proizlazi iz radnih pozicija Supervizanti bez kapaciteta za prorađu	pokazivanje ranjivosti		
S3_T1: [00:43:09] ... Ali to mi je bilo jako ranjivo mjesto kad sam imala osjećaj da je ta druga članica grupe preuzela moju ulogu i onda više nisam znala, pogubila sam se što je moja uloga jel ona sada zna bolje kako oni mene sada gledaju? Jesam li nešto krivo napravila? A imala sam i stav i reakciju na tu reakciju. No, kad se zakomplicirala i sva ta neka grupna dinamika i više nisam znala što bi bila moja projekcija, a što moj sram, odgovornost.	Osjećaj da supervizanti preuzmu vodstvo Sukobi u grupi Konfrontacije	Odnosi i grupna dinamika koja je ranjiva za supervizora	Podrška i prepreke u pokazivanju ranjivosti	PODRŠKA I VJEŠTINE U PREPOZNAVANJU I UPRAVLJANJU RANJIVOŠĆU

S3_T1: [00:49:33] Ja sam se sad sjetila još jednog ranjivog mjesta od nekidan, a to je situacija u kojoj, po mom mišljenju je, gle, čuda slušali smo transkripte i bio je jako loš rad i bila bi dosta kritična prema njemu. Mislim općenito kad hoće biti jako kritična je ranjivo mjesto... S3_T1: [00:50:16] Kao ja sam drugačija. Znaš, ono donosim baš ja. Osjećam se ko ja protiv njih, kao da smo na različitim stranama i to mi je nekako izloženo i ranjivo. Ipak me strah od njihovog odbacivanja, neprihvatanja ljutnje, neslaganja i razbijanja konfluencije te naše. S2_T1: [00:57:04] ... kad su neka mjesta konfrontacije kao jedan dio ovog omekšati, recimo zapravo jako pazim na posturu tijela da sam mekana da se nagnem da onako nekako baš mekanije govorim kao možda onda neki način koji da će onda reći supervizanti da je tu pozitivna kritika. Ovo... Zapravo baš način kako ću ih konfrontirati. Jako pazim na ovu neverbalnu i nekako da bude mekano to što govorim ono. S2_T1: [01:00:32] Ali mislim, ranjivo je mjesto zato što je to mjesto u kojem potencijalno može biti narušen odnos ugroženo povjerenje. Meni je ranjivo u smislu da je krhko jer nekako način na koji ću reći, mislim utječe i	Nesuradljivi supervizanti Različitost u grupi Verbaliziranje ranjivosti Uočavanje emocionalne reakcije Supervizor ima veliku odgovornost za grupu Preuzimanje velike odgovornosti za grupu je ranjivo mjesto za supervizora			
--	---	--	--	--

na to koliko će osoba čuti i koliko će se ona zapravo osjetiti da li je procjenjivana ili ovo osuđivana za ono što je napravila ... Bez obzira što smo mi do tada dobro radili, slično kao i u savjetovanju i terapiji kad konfrontiramo, i dodemo na to mjesto ranjivosti može puknuti odnos za koji bi rekli da je do ovog susreta bio dobar. S2_T1: [01:02:59] ... kad je ovo posebno na prvu drugačije sad ovo drugačije od onog kako bih ja napravila, ima neki komad drugačijeg, možda nekog vrijednosnog sustava koji nije ni u ovom recimo, to nisu situacije koje sad zakonski je nešto zeznuto ili ozbiljno narušeno nego baš neko mjesto razlika koje jednim dijelom ide iz različitog nekog vrijednosnog sustava neke, terapijske škole pristupa gdje ja mogu imati neslaganje ili ono drugo viđenje... S5_NT1: [00:46:58] ...I kad bi me osporili kao brainstormiramo neke svoje ideje i kažem neku moju ideju mi ospore, i onda je ospore aha, ok, kužim da je to bilo meni teže... S5_NT1: [00:48:38] Bili su neki sukobi među članovima ili neke te konfrontacije znaju mi biti teške. Da, kako to posložiti sve da li će to da li ću uspjeti izvuć sad to do kraja, da bude fine, pogotovo kad se treba	Supervizor je odgovoran za atmosferu u grupi Činjenica da je svaki grupni proces neizvjestan izvor je ranjivosti za supervizora			
---	---	--	--	--

izložiti malo zaustaviti, reći Stop. Ne dozvoliti, hm, ček', a... S6_NT1: [00:50:12] ... a drugi je kad, recimo, u grupi imam supervizanta koji zapravo jako teško, tj. uopće nema razumijevanja za teškoće i probleme drugog supervizanta. Ona u stilu šta drami, šta je tebi sad to tako teško... S6_NT1: [00:55:34] ... Mislim da je to onaj dio odgovornosti u odnosu da i mi verbalno baziramo što osjećamo, što nam treba. ... Da, jer to je isto neki dio na koji zapravo uglavnom ljudi nisu navikli pa im to na prvu budu malo zatečeni i iznenađeni ne znaju što bi s tim. I neka to i dožive malo onako kao napadački, ali evo s vremenom to dovede ipak do nekog konstruktivnog rješavanja problema. S7_NT1: [00:57:03] ... prvi put tako imam situaciju gdje jedna osoba totalno poremeti grupu i gdje sad vidim da i tu sam baš dosta ranjiva. I sad još razmišljam i nisam to još skroz do kraja riješila, ali ono na tragu toga sam da definitivno odgovornost, podsjećanje na pravila i ispitivanje neke motivacije jel uopće za sudjelovanjem jer sam sad u situaciji da imam osobu koja nema razumijevanja. Bojim se da mi ne povuče cijelu grupu koja se želi otvoriti, želi raditi na sebi i jedna osoba koja				
--	--	--	--	--

imam dojam da je tu samo iz zabave na kraju. Zbog toga da dobije ta slobodna tri sata... S10_NT2: [00:46:49] Pa ja obično prepoznam ranjivost kod sebe, a onda je izverbaliziram, pogotovo ovako ako je to bilo očito, pa vidim da i supervizanti imaju upitnike. Onda onda kažem da ova priča me ganula i podsjeća me na neku moju osobnu priču pa sam se malo zamislila ili mislim ono čisto kažem to izverbaliziram. S11_NT2: [01:21:20] Mislim da supervizor nosi tu jednu odgovornost koja je što dulje radim sve sam više svjestan te odgovornosti i nadam se da to nije sada moja ranjivost i moj strah da ću nešto pogriješiti u tom svom postupanju. ... To je moja ranjivost. Ja bih bio jako nesretan kad bi mi netko smrdan otišao s grupe. Ja to vidim kao svoj osobni poraz. Nešto sam krivo napravio... S15_T2: [01:25:39] Meni se čini da je jako važna uloga. Čak ključna u dijelu odgovornosti, možda da da da se stvarno stvori atmosfera naravno da sukreira sa supervizantima. Ali supervizor je netko tko ima iskustva i zapravo odgovornost za stvaranje atmosfere, onda i za, ako se to ne događa za izvlačenje tema, ... I sama ta neizvjesnost je i taj osjećaj da nemam potpunu				
---	--	--	--	--

kontrolu je izvor ranjivosti iz za supervizora. Za mene osobno.				
S6_NT1: [01:04:36] ... Zapravo, zar nije naša da mi postavljamo ranjivi samim time što zapravo preispituje svoj rad kao supervizori. Mislim i sve ono što donesemo u metasuperviziju jesu neke naše zapravo ranjivosti ... Tako da evo mislim da je samo to spoznavanje i nas zapravo kroz te povratne informacije i kroz taj neki analizu našeg rada je zapravo ranjivost. S12_NT2: [00:33:59] ... Ako netko iznosi neku temu u nekakvu situaciju, problem u kojem se ja prepoznajem, ili sam prije u životu imala takvu situaciju. Da sam se u tome našla, ja bi stvarno, moram se iskontrolirati i bih ja skočila i postala supervizant. Ja bi sad da netko drugi preuzme. Moram samu sebe kontrolirati da ne bi ušla jer nisu nisam oni. Ja moram ta koja treba držati red u toj situaciji u mislima u grupi ne. Voditi grupu, ali moram baš imati posebno ovaj se kontrolirati da ne izađem iz te uloge supervizora, ne. ... S17_T2: [00:57:15] Pa ja pitam je li vam u redu da nešto podijelim s vama što ja osjećam ili jer vam u redu	Mjesto greške je mjesto učenja Refleksija Samorefleksija prije dijeljenja Meta-razgovor sa sobom Dijeljenje naučenog iz pogrešaka Iskustvo imanja svjedoka vlastite ranjivosti	Iskustva i vještine koje podržavaju pokazivanje ranjivosti		

da ja sad nešto podijelim što nadam se da neće biti previše. ... Ali najprije provjerim sa sobom obavim nekakav kratki meta razgovor. Je li meni uopće u redu da ja to provjerim i hoće li biti..	Individualna psihoterapija			
S14_T2: [01:20:07] ... Vještina refleksije definitivno,...	Edukacija			
S4_T1: [01:17:38] Ali to je individualna. Nije samo edukacija, nego individualna u smislu da je tu netko da vidi moju ranjivost. Bilo mi je važno da je ja osjetim ja, bilo mi je važno da je netko svjedok moje ranjivosti to mi je bilo važno.	Odnos ravnopravnog dostojanstva			
S1_T1: [01:19:12] Ali mislim da je veliki komad toga da se to uči o sebi i onda ima i ovog dijela što sam vidjela neki dobri učitelji kako su mene supervizirali, ali radili i vidjeli neke stvari, pa onda i ja.	Podržavanje osobne odgovornosti			
S4_T1: [01:16:52] Meni definitivno edukacija. Zapravo da sam podijelila svoju ranjivost, kao da sam bila viđena u toj ranjivosti. I da sam imala prostor da je mogu pustiti. To je meni bilo važno da kao to iskustvo da onda mogu vidjeti i tuđu ranjivost.	Smosvijest Uvažavanje tišine			

S14_T2: [01:31:36] Dakle, ono što kažem kako ja stvarno polazim iz ovog dijela, jel tako ravnopravnog dostojanstva u odnosu. ..., a mislim da je jako bitno za razumijevanje ovog dijela osobne odgovornosti i toga da stvarno netko na toj superviziji ne osjeti da je sad ono nešto rekao i izgovorio jer i to što se izgovara isto tako dio njegove odgovornosti. Ovoga šta sam rekla, samosvijest, samorefleksija, refleksija. ... - toleriranje tišine. ...				
S15_T2: [01:08:44] Dakle, svi ti znakovi neka osjeti se već u atmosferi grupe, kad to lagano postaje onako kao da ti tu nešto u slon sjedne i nemreš udahnuti pa nemreš mislim ono... I tako zapravo mi se čini da onak stalno provjeravanje stalno nekakvo čekiranje sa puno pažnje s puno poštovanja i s puno nekakve empatije prema svima i definitivno možda neće svima u grupi trebat u isto vrijeme ista stvar mislim, to je isto malo otežavajuće u radu sa grupama, možda bi se netko povukao, a netko bi još nastavio temu i tako da je ono tu... S14_T2: [01:20:07] ... potrebno mi je ovo otvorenosti za suosjećanje i prema sebi i prema drugima, pa onda pod vidom jel tako empatije kao dijela suosjećanja da se stavim u tuđe cipele.	Empatični pristup supervizora Individualni pristup Otvorenost za suosjećanje Postavljanje podržavajućih pitanja Aktivno slušanje	Supervizorske vještine koje pomažu u primjećivanju ranjivosti kod supervizanata	Supervizijske vještine u prepoznavanju ranjivosti	

S17_T2: [01:04:19] ... Možete li nastaviti kroz nekakva takva pitanja empatični ili pohvaliti: pohvaljujem vašu hrabrost vidim koliko ste hrabri sad dok to razgovarate, iako vam je teško onako da to primijetimo, ali baš vrlo često uglavnom kroz tu neverbalnu komunikaciju. Međutim, oni često to i kažu. Sad mi je teško ili neugodno mi o ovome pričati ili sada, baš dotaklo me ova tema ili joj kad se toga sjetim, dođe mi ono loše. S14_T2: [01:20:07] Potrebno mi je taj komunikacijski dio tako aktivno slušanje pa davanje djelotvornih povratnih informacija bez osuđivanja...	Pohvala za hrabrost			
--	----------------------------	--	--	--

PRILOG G: ULOGA SUPERVIZORA U IZGRADNJI I ODRŽAVANJU SUPERVIZIJSKOG ODNOSA KOJI PODRŽAVA POKAZIVANJE RANJIVOSTI

IZJAVE	KODOVI	POJMOVI	KATEGORIJE	TEME
S7_NT1: [00:09:41] Mislim da je ta ranjivost u određenoj dozi u suštini jel upravo to. Stvorit će možda i njima neku sigurnost za otvaranje... S11_NT2: [01:13:32] E. ... Međusobno povjerenje i povjerljivost. Ako samo te dvije stvari se svi pridržavamo, sva druga pravila su tu, barem što se tiče supervizije. ... ali ako ima tog povjerenje povjerljivosti na pravila potrošim jako malo vremena. I to je onda prostor gdje se može govoriti i o ranjivosti i o snazi i o kako se to kaže osnaživanju pa se onda može puno otvorenije raditi nego u nekim drugim okolnostima. S10_NT2: [01:06:16] ... Znači, od ovog dijela stvaranja nekakvog osjećaja povjerenja i sigurnosti koji su ... preduvjet za to da se uopće otvaraju neke teme koje su na tragu ranjivosti.	Sigurnost za otvaranje Povjerenje otvara prostor gdje se može govoriti o ranjivosti i snazi Stvaranje povjerenja i sigurnosti u grupi Sigurno okruženje je preduvjet za ranjivost	Sigurno okruženje	Kreiranje sigurnog prostora za ranjivost	STVARANJE SIGURNOG I PODRŽAVAJUĆEG OKRUŽENJA ZA IZRAŽAVANJE RANJIVOSTI

S16_T2: [00:08:30... Hoću stvoriti neko sigurno okruženje da bih ja mogla podijeliti svoju ranjivost i potaknuti njih da dijele svoju ranjivost, ... S12_NT2: [01:07:40] ... je uloga supervizora tu velika, da stvori tako i određeno povjerenje i sigurnost, S8_NT1: [01:11:51] ... možda je upravo to sigurno mjesto gdje možete pokazati tu profesionalnu ranjivost. ... Dakle taj kreativni proces ne može zaobići i ranjivost.	Supervizor stvara povjerenje i sigurnost u grupi			
S4_T1: [01:23:35] Pravila o povjerljivosti i povjerljivosti. Svaka povjerljivosti pravila zna da su. S12_NT2: [01:07:40] ... Ja sam se sad odmah sjetila na početku kada postavljamo pravila i kada već tu imamo među tim pravilima da je sve ostaje unutar grupe, ... S2_T1: [01:22:38] ... za početak uopće razjašnjavanja što supervizija jest i neka očekivanja od supervizije. Neki ono zapravo razgovor i dogovor o radu koji uključuje ova pitanja što ne biste htjeli, što je važno da znam, o čemu da vodim računa kako ću prepoznati što je važno, podržavajuće. ...	Pravila o povjerljivosti Postavljanje pravila povjerenja u supervizijskoj grupi Dogovor o radu Postavljanje i jasno izgovaranje pravila supervizantima	Pravila povjerljivosti		

S5_NT1: [01:27:11] ... Drugo mi je već tema ono šta očekujem od supervizije, odnosno dogovor o radu. Ja sam sad s ovom zadnjom grupom postavila direktno pitanje kako ste s ranjivošću? Kako ste s pokazivanje emocija? S nekim grupama i pitamo sa studentima - a šta ćemo sa šutnjom?... S10_NT2: [01:11:27] ... ja dosta vremena potrošim na dogovor o radu u koji ulaze ta pravila, ali ono napravimo baš proširenu verziju sa očekivanjima ... kažem koja su neka moja pravila od kojih koja nisu za raspravu u tom smislu povjerljivosti još nekih koja su meni bitna kao supervizoru i gdje ja ne mogu raditi tu ovu supervizijsku grupu, ako se svi ne držite tih pravila, mislim ja na njih, naravno, pitam da li se oni s time slažu. ... i to mi se pokazalo kao jedan od osnovnih alata i ako taj dio ne odradim kako treba, ako to nije onako sve dobro postavljeno, onda obično zaštekla negdje po putu, ... To mi isto pokazalo kao dobar način kako da se otvori ta tema ranjivosti, jer ljudi kad pričaju o svojim strahovima tome što ne žele da im se desi na grupi zapravo otvore tu temu ranjivosti i ono što im je teško. Tako da ako možemo dogovor o radu nazvati alatom, on mi je ionako, recimo, osnovni alat. ... S12_NT2: [01:09:44] ... koliko su ta pravila bitna i koliko to njima znači i ... To je meni zanimljivo da su neki već bili u četiri supervizijske grupe primjer, a da su sad tek osvijestili	Pravilo o povjerljivosti je nešto o čemu ne raspravljam s grupom Dogovor o radu koji uključuje pravila je osnovni alat za rad			
---	---	--	--	--

neko pravilo ili bolje rečeno, rečeno je na glas. Tako da to je sigurno jedan od preduvjeta. ...				
S13_NT2: [00:07:17] ... ranjivost je po meni neka bol koju on ... mu pružiti podršku i reći da ga se razumije, jer mislim, ne samo presjeći tu situaciju da ono i gledamo. ... i samo iznošenje slučaja nema veze s onim što se on pripremao i u tom trenutku mu je došla bujica tih nekih emocija i da više da zastane da ne može više pričati. S17_T2: [00:14:24] ...ili će grupa imati korist od toga da se podijeli ta ranjivost. ... da vidimo da smo svi ljudska bića i da na taj način damo dozvolu i drugima da je u redu podijeliti nekakvu svoju emociju i da je to isto dio jednog supervizijskog procesa i zapravo dio jednog procesa gdje se jača jedan terapijski savez između supervizora i supervizanta, ... S14_T2: [00:07:13] ... Tako da onda mislim da to posljedično djeluje na povećanje empatije u procesnom dijelu. ... Jedan dublji proces učenja. I što mi još pada na pamet ako otvaram dublji proces učenja i vežem to uz primarno pomažuću profesiju.... S5_NT1: [00:26:44] ... Onda bude obično teško, pa kad to prepoznaš, onda znaš malo podržati i verbalno i neverbalno.	Pružanje podrške supervizantu kada je na bolnom mjestu Dijeljenje ranjivosti jača savez između supervizora i supervizanta Omogućava dublji proces učenja Podrška Prepoznavanje Povećanje kapaciteta za	Podrška supervizantu	Podrška supervizantima i grupna povezanost	

Drugo, da možeš podržati grupu i potaknuti grupu da osoba dobije podršku, da ovo što je ... S7_NT1: [00:30:10] ... Nekako imam dojam da mi više na početku dolazi ta ranjivost. I definitivno naravno, važno ju je prepoznati... S10_NT2: [01:16:18... prepoznavanjem vlastitih ranjivosti mogu lakše ući u cipele svojih korisnika i možda se poistovjetiti u nekim pričama s njima i razumjeti ih s neke druge pozicije...	razumijevanje neugodnih osjećaja			
S9_NT1: [00:14:12] ... Ranjivosti supervizanata, kao da to dobro dođe i za grupnu povezanost, ... S10_NT2: [00:05:37] ...Ako su neke teške teme da onda i supervizanti vide da, da nije to nešto što se događa samo njima i da je nešto nenormalno ili specifično i da je možda i normalno da se u nekoj takvoj situaciji ne zna nešto kao podrška možda. Osjećaj nekakve podrške, a i nešto što može jačati grupnu onu grupnu povezanost. S16_T2: [00:08:30] ... da se supervizanti osjećaju sigurno i onda bi podijelila svoju ranjivost i često mi je iskustvo da kad	Grupna povezanost Jačanje grupne povezanosti Dijeljenje ranjivosti za omekšavanje atmosfere Povećanje empatije	Povezanost grupe		

podijelim tu ranjivost da utječe na proces, da se nekako i atmosfera u grupi malo omekša, da i drugi počnu dijeliti... S14_T2: [00:07:13] ... po meni se otvara taj jedan kapacitet, zapravo u procesnom dijelu za povećanje razumijevanja različitih neugodnih osjećaja, kao što je tuga, kao što je ljutnja itd. Tako da onda mislim da to posljedično djeluje na povećanje empatije u procesnom dijelu. S6_NT1: [00:22:33] Ja bih rekla da je da je svakako sa povećanjem grupne kohezije da zapravo dolazi do veće ranjivosti i da zapravo se to nekako zna dogoditi jedan krene pa se samo kao domino efekt zakotrlja i na ostale... Zapravo, razmišljam kako je neloše imati u grupi jednog člana koji zapravo suraduje sa supervizorom, pa koji onako je spreman na dijeljenje jer to onda pomogne i drugima da onda i da budu otvoreni za dijeljenje...	Veća grupna kohezija Suradnja			
S6_NT1: [00:22:33] ... U svakom slučaju, mislim da pridonosi tome da da i drugi pokažu ranjivost i supervizorovo to dijeljenje... S5_NT1: [00:07:30] Teško je biti supervizor ako ti to (<i>ranjivost</i>) ne pokažeš, ja mislim da onda teško da će grupa htjeti biti ranjiva. Tako da mislim da smo mi modeli...	Supervizorovo modeliranje ranjivosti Pokazivanje svojim primjerom	Modeliranje ranjivosti	Supervizor kao model ranjivosti	SUPERVIZOR KAO MODEL I UPRAVLJAČ PROCESOM RANJIVOSTI

S10_NT2: [01:06:16] ... Dakle, u tom smislu je uloga supervizora velika da ono metaforički daje dopuštenje za za takve teme i da pokaže kompetencije da se može nositi sa nekim teškim temama... da možda otvore neku takvu temu koja je za njih ranjiva i teška. ... mislim da je bitno da supervizor pokaže svoju ranjivost. Na taj način daje dozvolu da je to OK i da se može nositi sa tuđim ranjivostima. S16_T2: [00:08:30]... Hoću uspostaviti odnos, Hoću stvoriti neko sigurno okruženje da bih ja mogla podijeliti svoju ranjivost i potaknuti njih da dijele svoju ranjivost, tako da dijeljenje moje ranjivosti Moja ideja daje i njima priliku da budu ranjivi... S14_T2: [01:28:43] ... Dakle, u superviziji o toj ranjivosti na način da otvorimo siguran prostor da gradimo povjerljiv prostor, dakle zasnovan na konceptima ravnopravnog dostojanstva gdje supervizant ima priliku zapravo učiti o svojoj ranjivosti i učiti iz svoje ranjivosti, kao i supervizor. S14_T2: [00:18:59] ... Kad opet sad vratim na sebe kad ja dijelim svoju ranjivost u grupi da budem autentična, da mogu autentično voditi proces...	Supervizor daje dopuštenje za ranjivost supervizanata pokazujući vlastitu ranjivost Supervizor je model za ranjivost supervizantima Supervizor je model za učenje iz ranjivosti Pokazivanje ranjivosti otvara prostor autentičnosti			
--	---	--	--	--

S8_NT1: [00:06:30] Ja mislim, ako je u određenoj razini iskrenosti i autentičnosti da može čak utjecati pozitivno na proces, jer dobro je da supervizanti i vide da mi nismo sveznajući i da znamo sve da smo savršeni i da smo tu da kažem njihovi neki učitelji... S6_NT1: [00:24:38] Zapravo da ima dobre komunikacijske vještine, da je zapravo autentičan i empatičan, da zapravo dobro prati grupne procese... S5_NT1: [00:16:33] ... ja bih ispričala neku svoju situaciju kad sam ja napravila grešku u profesionalnom radu pa si poslije onak. To je bilo zato što je njima onda bilo lakše vidjeti ono nema tog savršenstva ili ne moramo si sada tu, ne znam praviti da smo uvijek savršeni. To ... im je baš bilo otvarajuće, iako je meni to bilo i ranjivo... .. situacija s emocijama. ... Meni se obično vide ja to pustim. Ako me netko gane i šta god da dođe, znam da mi je žena rekla kad smo završili ciklus da ona misli da meni to sve preteško pada zato što je vidjela na meni emocije. ... ali meni dalo priliku da onda pojasnim sebe i svoju filozofiju rada. I ja ću podijeliti emocije i s njima i s bilo kim drugim naravno, u ovim svim nekim granicama kako oni mene ne bi tješili. ... ali da se vidi kako mi je nešto došlo. S15_T2: [01:44:04] ...znam kakav je osjećaj koji doživim, dakle, nekakav sram nekakvo ne znam neugoda kad ja	Autentičnost Transparentnost unutarnjih procesa Pokazivanje sebe i svoje filozofije rada Pristanak na nesavršenstvo povećava kapacitet za empatiju Imenovanje što se točno događa Supervizija je prostor osobnog i profesionalnog rasta i razvoja	Autentičnost		
--	---	---------------------	--	--

pokažem da nisam savršena, a i da da sam nešto fulala i nešto, mislim da ću imati više nekakvo empatije i razumijevanja za nekog drugog... S6_NT1: [01:13:09] Ja bih dodala i ovaj dio nekog imenovanja. Što se to točno događa? Mislim da to pomaže njima u shvaćanju i razumijevanju. ... Tako da kad im se drugačije imenuju neke stvari, onda to njima bolje zvuči, tako da mislim da supervizija zapravo u tome ima sjajnu ulogu i važnu ulogu jer nekad oni budu isto prezasićeni. ... da je supervizija zapravo sjajan prostor u kojem se može dogoditi i profesionalni i osobni rast i razvoj. S8_NT1: [01:30:48] ... Kroz taj proces ranjivosti oni rastu svi rastemo kad se ono prolazimo kroz neke teškoće razno razne i to je sazrijevanja isto tako brzo koliko godina imali. ... S14_T2: [01:46:52]Zapravo jača profesionalni identitet. To nas čini različitima od drugih nekih profesija, ...	Kroz proces ranjivosti rastemo Kontakt s ranjivosti u superviziji jača profesionalni identitet			
S7_NT1: [00:09:41] ... Tako da zapravo, bojim se da previše te ranjivosti bi njih vodilo možda u nesigurnosti ... Procijeniti kada i kako, odnosno koliko.	Važna je procjena mjere	Procjena trenutka	Upravljanje procesom izražavanja ranjivosti	

S14_T2: [00:16:44] ... ako ja dijelim kao supervizorica svoj dio neke ranjivosti, a procijeniti dobro taj trenutak kada ću ja to podijeliti da to ne postane moja nekakva osobna tako stvar, nego s kojom svrhom koji ishod želim time postići... S17_T2: [00:14:24] ... Vrlo osjetljive stvari se iznose na superviziji i normalno da ćemo biti pogođeni i da ćemo nekad se osjećati ranjivi ne samo iz pozicije znanja neznanja, nego i dodirnuti će nas nekakva priča koja se dakle, mi smo prije svega ljudska bića, tako da je ta ranjivost ..., je važno da ne bude prerano i da se ono podijeli na primjeren način. S15_T2: [00:12:38] ... pa kad se stvara ta nekakva grupna povezanost da to ne bude, nikako ne nekako ni prerano, ni ni prekasno, nekako usklađeno. Zapravo i ja kao supervizorica da prepoznam možda neki trenutak da ne izlažem previše da pitam osobu koliko je spremna gdje su granice, kako ćemo prepoznati uopće granice? Koliko se osoba želi izložiti u tom trenutku i ili ne, procesno da to može uzrokovati to da i drugi vide kako to nije ništa strašno. ... S5_NT1: [01:27:11] ...Ide od onog pitanja kako smo na početku i osigurati dovoljno vremena da ga imamo, pa makar to znači pola sata produžiti superviziju. Ali bazično ono otvoriti taj krug da stvarno ljudi podijele podijele šta im se	Procjena trenutka dijeljenja ranjivosti Važno je da supervizor zna svrhu dijeljenja ranjivosti Važno je ne dijeliti ranjivost prerano u supervizijskom procesu Važno je da supervizor prepozna kada je supervizant spreman za dijeljenje svoje ranjivosti Pitati supervizante kako su			
--	--	--	--	--

dešava i privatno. Iako na tome nećemo raditi da tu budu ljudi koji sjede ovdje stvarni ljudi. S7_NT1: [01:25:53] ... Jel naravno, komunikacijske vještine evo izdvojila bih ..., aktivno slušanje. Jako mi je važna ta prisutnost, pa sad tu povezujem i sve ove neke teme raznorazne u smislu mindfulness isto. ... Ali nekako bazno mi je uvijek ja kada razmislim, stvarno mi je bitna ta prisutnost u biti onda ide i sve ovo nekako drugo se nadovezuje. ...	Osigurati dovoljno vremena za uvodni krug Zainteresirat se što se ljudima događa u životu u sklad s time koliko su spremni podijeliti Komunikacijske vještine Aktivno slušanje Mindfulness Prisutnost			
S10_NT2: [00:05:37] ... Mislim drugačiji ili nekakav taj osjećaj normalizacije. Ako su neke teške teme da onda i supervizanti vide da, da nije to nešto što se događa samo njima i da je nešto nenormalno ili specifično i da je možda i	Normalizacija	Normalizacija ranjivosti		

normalno da se u nekoj takvoj situaciji ne zna nešto kao podrška možda. S13_NT2: [01:16:55] ... i rada da je dobro da ljudi tu imaju to jedno mjesto gdje oni mogu o tome razgovarati otvoreno i mislim da je to element za dobar profesionalni razvoj, Da je to jako važno da prepoznaš sve te stvari kod sebe i kad si ranjiv i kad si jak i kad si nemoćan i kad znaš.. Što više znaš o sebi da si ti tu dobivaš tu neku snagu i moć da se onda možeš profesionalno razvijati. S7_NT1: [01:31:47] ... Osobno mislim da stvarno ono to je neki put profesionalnog razvoja prihvatiti tu svoju ranjivost i znati što s njom. Tako da mislim da je bitno. S2_T1: [01:31:48] ... naprosto da da imaju bolji uvid i bolje razumjeti samu ulogu klijenta kao nekog tko dolazi zapravo ranjiv s nečim s čim nije zadovoljan. Mislim da to mjesto ranjivosti zapravo pomaže razumjeti te otpore koji jesu dio sastavno rada, pa čak i kod ovih dobrovoljnih klijenata. ... S5_NT1: [01:16:32] ... da nam je uloga da otklonimo sram koji se zna javiti, ... baš ono zaustavi taj dio nekog srama, ne samo s tim izjavama ili kad iznesu slučaj. Zapravo, tu istu, onda dođeš imenovati, ali i maknuti i pogledati u taj sram i nekako nešto s tim činiti onda.	Razgovor o ranjivosti je element za profesionalni razvoj Prihvatanje ranjivosti i znati što s njom dio je profesionalnog puta Ranjivost u superviziji kapacitira supervizanta za susret s ranjivosti klijenta Uloga je supervizora smanjiti osjećaj srama kod supervizanta			
---	--	--	--	--